Инсон манфаатлари – олий қадрият

АДОЛАТ

ЎЗБЕКИСТОН «АДОЛАТ» СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

ГАЗЕТА 1995 ЙИЛ 22 ФЕВРАЛДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

2006 ЙИЛ 8 ДЕКАБРЬ, ЖУМА ● СОТУВДА ЭРКИН НАРХДА ● № 49 (595) ● www.adolat.uz ● E-mail: adolat_gazeta@mail.ru

... 2007 йилга “Ижтимоий ҳимоя йили” деб ном берганимиз шу йўлда олдимизда турган вазифаларнинг маъно-мазмуни ва пировард натижаларини янада кучайтириши билан жамиятимизда ўзаро қадр-қиммат, меҳр-оқибат туйғусини, энг катта бойлигимиз бўлмиш тинчлик ва осойишталикни мустаҳкамлашга, ҳаётимизни янада обод ва фаровон этишга хизмат қилади.

Инсон манфаатларини таъминлаш, ижтимоий ҳимоя тизимини такомиллаштириш – устувор вазифамиздир

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 14 йиллиги муносабати билан 7 декабрь куни пойтахтимиздаги “Туркистон” саройида тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Унда мамлакатимизнинг сиёсат ва жамоат арбоблари, фан, маданият ва санъат намояндалари, пойтахт жамоатчилиги, юртимизда фаолият кўрсатаётган хорижий давлатларнинг элчихоналари ва халқаро ташкилотлар ваколатхоналари вакиллари иштирок этдилар.

Юртимиздаги буюк ўзгаришларнинг ҳуқуқий асоси

Йиғилишни Тошкент шаҳар ҳокими А.Тўхтаев очди.

Ўзбекистон Республикаси Давлат мадҳияси янграйди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов йиғилишда маъруза қилди.

Давлатимиз раҳбари мамлакатимизда рўй бераётган буюк ўзгаришларнинг – демократик ҳуқуқий давлат барпо этиш, адолатли фуқаролик жамиятини шакллантириш йўлида эришаётган барча ютуқларимизнинг туб моҳияти Конституциямизда мустаҳкамланган ҳуқуқ ва имкониятларни, асосий тамойилларни ҳаётга тўлиқ татбиқ этиш билан боғлиқ эканини алоҳида таъкидлади.

Бундан 14 йил муқаддам умумхалқ муҳокамасидан кейин ҳар томонлама ва чуқур ўйланган демократик йўл билан қабул қилинган Асосий қонунимиз янги жамиятнинг ҳуқуқий кафолатларини шакллантирди ва мустаҳкамлади.

Асосий қомусимиз, бир томондан, халқимизнинг теран тарихий илдизларига асосланган, кўп асрлик тажриба ва маънавий қадриятларни, улуғ аждодларимизнинг ҳуқуқий меросини ўзининг ғоя ва нормаларига чуқур сингдирган бўлса, иккинчи томондан, тарихда синалган умуминсоний қадриятлар, халқаро андозалар, тараққий топган давлатларнинг илғор тажрибаси мужассам этилган ҳужжатдир.

Ўтган даврда Конституциямизнинг ҳаётий негизи нечоғли мустаҳкам эканини ўз тасдиғини топди. Конституциявий қоидалар фуқароларимизнинг кундалик ҳаётида тобора тўлароқ намоён бўлмоқда. Чунки Асосий қонунимизда инсон, унинг ҳуқуқ ва эркинликлари ҳамда манфаатлари энг олий қадрият сифатида муҳрлаб қўйилган.

Мамлакатимизда тинч ва осуда ҳаётнинг барқарорлиги, истиқлолга садоқатимиз, истиқболга ишончимиз, ислоҳотларимизнинг муваффақиятли одимлари, эзгу юмушларимизнинг самаралари, халқимиз тийнатида буюк яратувчилик ва бунёдкорлик руҳи кундан-кун яққол намоён бўлаётгани – барча-барчасининг замирида Асосий қомусимизда кафолатланган ҳуқуқлар, ғоялар, принциплар турганини бугун ҳар бир юртдошимиз чуқур ҳис этмоқда.

Юртбошимиз инсонпарварлик руҳи билан йўғрилган ислоҳотларимиз жамиятимизнинг янада гуллабяшнашига, кишилар турмушининг фаровонлашувига, мамлакатимиз ободлиги ва тараққиётини таъминлашга, Ватанимизнинг обрў-эътиборини юксалтиришга хизмат қилаётганини қайд этар экан, бу борадаги эзгу ишларимизни кенг кўламда, жадал суръатлар билан давом эттириш учун олдимизда турган муҳим масалаларга алоҳида эътибор қаратди.

Мамлакатимизда анъана тусига кирган - ҳар бир йилни маълум бир ном билан аташ амалиётига содиқ қолган ҳолда, 2006 йил - Ҳомийлар ва шифокорлар йили деб эълон қилинган эди. Бу борада махсус дастур ишлаб чиқилиб, изчил амалга оширилмоқда. Бундай ибратли ишлар, биринчи навбатда, юртимизда яшайдиган барча инсонлар учун ижтимоий, иқтисодий, маънавий аҳамиятга эгадир.

«Ҳомийлар ва шифокорлар йили» дастури замирида жамиятимизда инсон қалбидаги энг эзгу туйғуларнинг амалий ифодаси – ҳомийликнинг мазмун-моҳиятини ва аҳамиятини теран тарғиб этиш, саховатли ва беғараз ҳомийларни рағбатлантириш, фидойи ва юксак фазилатли инсонларни қадрлаш ғоялари ўз мужассамини топди. Дастур асосида амалга ошираётган барча эзгу саъй-ҳаракатларимиз халқимиз ҳаётини янада яхшилашга, жамиятимизда меҳр-оқибат, ўзаро ҳамжиҳатлик муҳитини мустаҳкамлашга қаратилаётир.

Жорий йилда халқимиз, аввало, ёшларимиз онги ва тафаккурида меҳр-мурувват, саховат, савоб, ҳиммат каби фазилатларни янада ривожлантириш, ҳомийлик ҳаракатини кенгайтириш, унинг ҳуқуқий асосларини яратиш ва такомиллаштиришга оид масалалар доимий эътиборда турди. Кўплаб ижтимоий объектлар бунёд этилди. Янги ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилди ва қўшимча иш жойлари ташкил этилди. Қишлоқ жойларда касаначилик ҳаракатига кенг йўл очиб берилаяпти. Уй шароитида чорва билан шуғулланаётган юртдошларимиз моддий ва маънавий рағбатлантирилмоқда. Эҳтиёжманд кишиларга ҳар томонлама кўмак ва ёрдам кўрсатилмоқда.

Жамиятда соғлом турмуш тарзини шакллантириш, аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш, жисмоний соғлом ва маънавий етук авлодни тарбиялаш борасидаги ишлар давом эттирилди. Соғлиқни сақлаш тизимининг моддий-техника базасини янада мустаҳкамлаш, тиббиёт ходимлари учун муносиб меҳнат ва турмуш шароити яратиш, уларнинг меҳнатини рағбатлантириш бўйича кенг кўламли ишлар амалга оширилди.

Ўтган даврда наинки инсонлар дардига малҳам бўлиб, уларнинг ғаму ташвишларига шерик бўлиб яшайдиган шифокорларнинг, айни чоғда, ўқитувчи ва мураббийларнинг ҳам шарафли ва масъулиятли меҳнатини ҳар жиҳатдан рағбатлантириш, умуман, аҳолининг реал даромадларини ошириш, иш ҳақи, стипендия ва нафақалар миқдорини кўпайтириш каби ижтимоий-иқтисодий йўналишда муҳим аҳамият касб этувчи кўплаб эзгу ишлар бажарилди.

Йил давомида мамлакатимизда амалга оширилган ва амалга оширилаётган эзгу ва саховатли ишлар «Савоб ишни ҳар ким қилиши керак, савоб ишни ҳар куни қилиш керак» деган даъват минг-минглаб юртдошларимизнинг қалбида акс-садо бераётганидан далолатдир. Давлатимиз раҳбари Ҳомийлар ва шифокорлар йилида ўзининг эзгу ишлари билан ўрнак кўрсатган бағрикенг, олийҳиммат ватандошларимизни ҳар томонлама қадрлаш ва эъзозлаш барчамиз учун қарз ва фарз эканини таъкидлади.

Президентимиз Ислом Каримов кириб келаётган янги – 2007 йилни «Ижтимоий ҳимоя йили» деб эълон қилишни таклиф этди. Юртбошимизнинг бу таклифини йиғилганлар гулдурос қарсаклар билан маъқулладилар.

Тантанали маросим санъат усталари ва ёш ижрочиларнинг байрам концерти билан якунланди.

(ЎзА)

Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 14 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси

Ассалому алайкум, муҳтарам ватандошлар!

Авваломбор, сиз, азизларни Конституциямизнинг ўн тўрт йиллик байрами билан чин қалбимдан муборакбод этиб, сизларга, сизлар орқали бутун халқимизга ўзимнинг самимий ҳурмат ва эҳтиромимни изҳор этишга ижозат бергайсиз.

Қадрли дўстлар!

Биз Конституциямизнинг аҳамияти ва моҳияти ҳақида гапирар эканмиз, аввало, бир ҳақиқатни эътироф этишимиз лозим.

Яъни, биз мамлакатимизда ҳуқуқий давлат, демократик жамият барпо этиш, инсон манфаати, ҳуқуқ ва эркинликларини энг олий ва устувор қадрият сифатида қарор топтириш борасида ўтган давр мобайнида қонунчилик соҳасида ва амалий сиёсатимизда қандай натижа ва ютуқларни қўлга киритган бўлсак, уларнинг барчаси Конституциямизда муҳрлаб қўйилган талаб ва тамойиллар билан узвий боғлиқдир.

Биз бугун изчиллик билан амалга ошираётган тинч ва фаровон ҳаёт қуриш йўли ва бу йўлнинг асосий қонунчилик негизлари ҳақида гапирганда, бамисоли тоғдай таянч бўладиган иккита мезон-мақсадни ўзимизга яққол тасаввур қиламиз.

Биринчиси – юксак даражада тараққий топган демократик давлатларнинг ўзини ҳар томонлама оқлаган тажрибасини танқидий таҳлилдан ўтказиб, ўзимизга қабул қилиш ва жорий этиш, шу асосда ҳаётимизни қуриш.

Иккинчиси – қадимий ва бой тарихимиз, қадриятларимиз, ота-боболаримиз азалдан асраб-авайлаб келган ва биз ҳам бугун амал қилаётган муқаддас дину диёнатимиз, урф-одат, удум ва анъаналаримизга риоя этган ҳолда, ҳар қандай ҳолат ва бошимизга тушган синовда ҳам ўзлигимизни йўқотмасдан, биз кимнинг, қандай буюк зотларнинг авлоди эканимизни унутмасдан яшаш, фарзандларимизни ҳам шу аснода тарбиялаш ва ҳаётга йўлланма бериш.

Мана шу иккита йўналиш – замон талаб қиладиган демократик принциплар ва миллий хусусиятларимиз-қадриятларимизни ўзаро уйғун тарзда бирлаштиришдек ўта муҳим ва стратегик аҳамиятга эга бўлган вазифани рўёбга чиқариш, қатъият ва изчиллик билан ҳаётимизнинг барча жабҳаларида жорий этиш – булар биз танлаган йўлни белгилаб бераётган асосий омиллари ва шарти, десак, айни ҳақиқатни айтган бўламиз.

Ҳеч кимга сир эмас – биз қураётган янги жамият, ҳаётимизга тобора кириб келаётган янгиланиш жараёнлари, ислоҳотларнинг тақдири ва келажаги, аввало, халқимизнинг бу ўзгаришларни қўллаб-қувватлашига, жойларда шу борада одамларимизнинг фаоллиги, уларнинг дунёқараши, онгу тафаккурининг юксалишига боғлиқ.

Бу оддий ҳақиқатни ҳеч қачон унутмаслигимиз керак.

Инсоннинг онгу тафаккури эса бир кунда ўзгармайди, албатта. Унинг дунёқараши ўзгариши ва кенгайишига вақт керак, тажриба керак. Четдан туриб қандай ташвиқот ва тарғибот, борингки, қандай зўравонлик бўлмасин, одам зоти ўз ҳаёти мисолида, тажрибасида таклиф этилаётган ва амалга оширилаётган ўзгаришлар унга нима бераётганини, қандай наф келтираётганини кўриши керак ва иқрор бўлиши даркор.

Шунинг учун ҳам биз Ўзбекистоннинг миллий тараққиёт моделини ишлаб чиқишда инқилобий сакрашлар йўлини эмас, аксинча, тадрижий йўлни, имкон қадар ҳеч кимнинг бурнини қонатмайдиган, босқичма-босқич ривожланиш йўлини танладик.

Истиқлолга эришиб, ўз тақдиримизни ўз қўлимизга олгандан кейин биз ўз олдимизга келажаги буюк давлат, ҳеч кимдан кам бўлмайдиган жамият қуришдек улуғ мақсадни қўйдик. Эҳтимол, бу ўша пайтда кимларгадир баландпарвоз ёки афсонавий гап бўлиб туюлган бўлиши ҳам мумкин. Лекин бугунги кунда ана шу мақсад йўлида эришган ютуқларимизни бутун дунё тан олмоқда.

Чет эллардаги таниқли сиёсатчилар, эксперт ва шарҳловчилар ҳозирги пайтда биз қўлга киритган натижаларни холисона ва ҳаққоний баҳолаб, «Ўзбекистон ўзи белгилаб олган ана шу принципларга оғишмай амал қилса, албатта, келажаги буюк бўлади», деган фикрни билдирмоқда.

Яқинда Қарши шаҳрининг 2700 йиллиги, Хоразм Маъмун академиясининг 1000 йиллиги муносабати билан бўлиб ўтган байрам тадбирлари давомида нуфузли халқаро ташкилотлар етакчиларининг бизга йўллаган табрикномаларида, юртимизга ташриф буюрган атоқли хорижий олимлар, давлат ва жамоат арбоблари томонидан бундай юксак эътирофнинг такрор ва такрор билдирилганига барчамиз гувоҳ бўлдик.

Бундай фикр ва хулосаларни эшитганда юртимизда яшаётган ҳар қайси инсоннинг юраги қувонч ва ғурурга тўлиши табиий, албатта.

Аммо биз ўзимизнинг пировард мақсадимизга эришиш учун замон қандай тез ва шиддат билан ўзгараётганини ҳисобга олган ҳолда, воқеликнинг ортида эмас, балки унинг олдида юришимиз, ҳар қандай нохуш ҳаракат ва муаммоларнинг олдини олишимиз, тараққиётимиз ва демократик янгиланиш заминини белгилаб берадиган қонунларни ўз вақтида қабул қилишимиз, уларга ҳаёт тақозо этаётган ўзгартириш ва қўшимчаларни киритишимиз зарурати бугун нечоғлиқ долзарб эканини англаш, тушуниш қийин эмас.

Шу муносабат билан яқинда умумхалқ муҳокамасига қўйилган «Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида»ги Конституциявий қонун лойиҳаси айнан ана шундай фикр ва мақсадлар билан озиқланган десам, ҳеч қандай хато бўлмайди.

Мазкур қонун лойиҳасини тайёрлашнинг амалий эҳтиёжи, асосий омиллари ва сабаблари ҳақида гапирганда:

Биринчидан, юртимизда олиб борилаётган ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва давом эттириш мақсадида амалда ўзини оқлаган босқичма-босқич ривожланиш йўлидан изчил бориб, ислоҳотларнинг бир босқичи охирига етиши билан уларни янги босқичга кўтариш заруратини таъкидлаш лозим.

Иккинчидан, мустақиллик даврида сиёсий партияларнинг амалий тажрибаси, сиёсий нуфузи ортгани ва анча пишиб етилганини ҳисобга олган ҳолда, уларнинг фаолият самарадорлигини ошириш ва ҳаётимизда ҳал қилувчи сиёсий кучга айлантириш учун қонуний йўл-йўриқларни яратиб беришни бугун замоннинг ўзи талаб қилаётганини қайд этиш зарур.

Учинчидан, ҳозирги кунда халқимизнинг сиёсий етуклиги ва ижтимоий фаоллиги тобора ортиб бораётганини инобатга олишимиз ва шунга қараб сиёсат олиб бориш заруратини унутмаслигимиз керак.

Шу маънода, таклиф этилаётган қонун лойиҳасидаги барча моддалар миллий давлатчилигимиз негизларини мустаҳкамлаш, жамиятимизни демократлаштириш ва либераллаштириш, барқарор тараққиёт кафолатини таъминлаш ва шу асосда иқтисодиётимизнинг ўсиш суръатлари ва халқимизнинг ҳаёт даражасини изчиллик билан кўтариб боришдек эзгу мақсадларга хизмат қилиши муқаррар.

Биз демократик давлат ва фуқаролик жамияти барпо этиш йўлини танлаган эканмиз, демократиянинг асосий принципларини, яъни, жамиятимизда халқ иродасининг тўла ҳукм суриши, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини қарор топтириш масалалари бугун ҳаётимизда қай даражада ўз аксини топмоқда ва шу талабларга тўлиқ жавоб бериш учун биз яна нималарга эътибор қаратишимиз лозим, деган саволларни олдимизга қўйишимиз табиий.

Бу борада бошқа муҳим йўналиш ва вазифаларни инкор этмаган ҳолда, аввало, аҳолимизнинг фаоллиги, сиёсий ва ҳуқуқий онгини ошириш бўйича қилаётган ишларимизнинг самарасини янада кучайтириш масаласи доимий кун тартибида туриши зарур.

Одамларнинг фаоллигини ошириш йўли эса ўз навбатида жамиятдаги ижтимоий-сиёсий қарашлар, турли манфаатларни ифода этадиган сиёсий партиялар фаоллигини ошириш билан чамбарчас боғлиқ эканини ҳаётнинг ўзи тасдиқламоқда.

Ҳар қайси сиёсий партиянинг жамиятимиздаги кучи уларнинг ижтимоий-сиёсий, иқтисодий, маданий-маънавий соҳаларда таклиф этган ва амалга ошираётган дастурларининг таъсири ва уларни қўллаб-қувватлаётган тарафдорлари сони билан ўлчанади.

Бинобарин, партиялар ўзининг ижтимоий-сиёсий фаолиятини аҳоли орасида қанча жонлантириб, кенгайтириб борса, халқимиз ва сайловчиларимизнинг сиёсий онги ва фаоллиги шунча юксалиб, уларнинг ислоҳот ва ўзгаришларга ўтказадиган таъсири тобора ортиб бораверади.

Маълумки, ҳозирги вақтда юртимизда бешта сиёсий партия фаолият кўрсатмоқда. Улар парламент сайловлари ва маҳаллий сайловлар пайтида ўз дастурлари, сиёсий маслагини эълон қилган ҳолда, ўзаро курашиб, Олий Мажлисдан ва вилоят кенгашларидан тегишли ўринни эгаллаган ва Қонунчилик палатасида ўз фракцияларини, маҳаллий кенгашларда эса депутатлар гуруҳларини ташкил этиш орқали фаолият олиб бормоқда.

Ҳеч шубҳасиз, 2000 йиллардан бошлаб бу соҳада амалга оширилаётган ислоҳотлар мамлакатимизда демократик жараёнларни давом эттиришда, ҳуқуқий демократик давлат, фуқаролик жамияти қуриш йўлида ўз ижобий таъсирини кўрсатмоқда.

Шу билан бирга, бизнинг бу йўналишда эришган натижаларимиз юқорида зикр этилган мақсадларимизга бугунги кунда тўлиқ жавоб бермаётганини ҳам холисона тан олишимиз лозим.

Бундай ўта муҳим масалаларни ҳал қилиш зарурати ҳақида, сиёсий партияларимизнинг фаолияти ҳалибери реал ҳаёт муаммоларидан узоқ бўлиб тургани ҳақида кўп чиқишларимизда илгари ҳам айтилган.

Ана шундай ҳолатларнинг ечимини топиш учун мазкур қонун лойиҳаси сиёсий партияларнинг ҳуқуқ ва ваколатларини янада кенгайтириш, уларнинг қонунчилик ва давлат бошқаруви идоралари фаолиятига, мамлакатимизда олиб борилаётган ички ва ташқи сиёсатга амалий таъсирини кучайтириш йўлида янги-янги имкониятлар очиб бермоқда.

Шу мақсадда Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракциялар ва маҳаллий кенгашлардаги сиёсий партия гуруҳларининг мақомини аниқ белгилаб қўйиш, барча бўғиндаги халқ ноибларининг ваколати ва мавқеини ошириш бўйича қонуний механизмларни қабул қилиш назарда тутилмоқда.

Содда қилиб айтганда, сайлов натижалари асосида шаклланган Қонунчилик палатаси ва маҳаллий кенгашларда қайси сиёсий партиянинг вакиллари кўпчилик мақомига эга бўлади, қайси партиянинг вакиллари эса озчиликни ташкил қилади, тузилаётган ҳукумат сиёсатига нисбатан қайси партия мухолифатлик позициясини ўзига маъқул кўради – буларнинг барчаси таклиф қилинаётган қонун лойиҳасида ўзининг аниқ-равшан ҳуқуқий ифодасини топган.

Сайловлар натижасида Қонунчилик палатасида ўз фракциялари ва маҳаллий кенгашларда депутатлик гуруҳларини тузиш ҳуқуқига эга бўлган сиёсий партияларнинг ҳукумат раҳбари ва вилоят ҳокимларини сайлаш ва тайинлаш, уларни вазифасидан четлаштиришда фаол иштирок этиши, шу орқали ижро ҳокимияти фаолиятига бевосита таъсир кўрсатиши – мана шу ҳолатларнинг ўзи сиёсий партияларнинг ҳаётимиздаги роли ва амалий таъсири кескин кучайишининг яққол исботи, десак, ўйлайманки, айни ҳақиқатни айтган бўламиз.

(Давоми 2-бетда)

Ватанимизнинг юксак мукофотлари топширилди

Озод ва фаровон юрт, эркин ва бахтиёр халққа улуғвор байрамлар ярашади. Энг улуғ ва энг азиз байрамимиз – Ватанимиз истиқлолининг 15 йиллиги арафасида, Президентимиз Ислом Каримовнинг фармонларига мувофиқ, мамлакатимиз иқтисодий салоҳиятини юксалтириш ва ислоҳотларни муваффақиятли амалга ошириш, эл-юртимиз илм-фани, маданияти ва маънавиятини юксалтириш, фаровонлиги, тинчлиги ва осойишталигини янада мустаҳкамлашдаги хизматлари учун бир гуруҳ юртдошларимиз Ватанимизнинг юксак мукофотлари билан тақдирланган эди.

Оқсарой қароргоҳида 7 декабрь куни ана шу юксак мукофотларни топшириш маросими бўлди.

– Аввало, бугун Конституциямизнинг қутлуғ байрами арафасида сиз, азизлар билан учрашиб турганимдан хурсанд эканимни билдириб, барчангизга ўзимнинг самимий ва эзгу тилакларимни изҳор этмоқчиман, – деди Президентимиз. – Айнан шу кунларда, яъни йилимиз якунига етиб бораётган дамларда ўтган давр мобайнида мамлакатимиз ҳаётининг барча соҳа ва тармоқларида, жамиятимизнинг турли жабҳаларида амалга оширган ишларимиз, уларнинг аҳамияти ва моҳияти ҳақида гапириш ўринли ва табиий, деб ўйлайман.

Юртимизнинг тараққиёт йўлида эришган марралар ва ютуқларимиз ҳақида сўз юритганда, буларнинг барчасини аввало қандай оғир ва машаққатли меҳнат эвазига, халқимизнинг пешона тери билан қўлга киритганимизни ўзимизга тасаввур қилиш қийин эмас.

Ўйлайманки, мана шу залда тўпланган эл-юртимизнинг муносиб фарзандлари - ким қайси касб вакили бўлмасин, ким қаерда, қандай вазифада ишлашидан қатъи назар, умри тинимсиз меҳнат ва изланишда ўтиб келаётган сиз, азизлар бу ҳақиқатни яхши биласиз, англайсиз, деб таъкидлади давлатимиз раҳбари.

Минглаб ватандошларимиз қаторида мамлакатимиз равнақи, юртимизнинг тинчлиги ва осойишталиги, чегараларимиз дахлсизлигини таъминлаш, санъат ва таълим соҳасини ривожлантириш, Ўзбекистонимизнинг халқаро майдондаги обрў-эътибори ва нуфузини ошириш, бир сўз билан айтсак, эркин ва обод келажагимиз йўлида сиз, муҳтарам юртдошларимизнинг қилаётган фидокорона меҳнатингиз ҳар қандай таҳсинга сазовор.

Бугун ўзининг кўп йиллик самарали меҳнати, ижтимоий ҳаётимиздаги фаол иштироки билан бошқаларга ўрнак ва намуна бўлиб келаётган сизлар каби инсонларга давлатимизнинг юксак унвон ва мукофотларини топшириш мен учун чиндан ҳам катта шараф десам, айни ҳақиқатни айтган бўламан.

Аввало, Ватанимизнинг ижтимоий-иқтисодий қудратини юксалтиришга улкан ҳисса қўшган юртдошларимиз - машҳур тиббиёт олимаси, академик Малика Абдуллахўжаевани, Ўзбекистон халқ устаси, ноёб истеъдод соҳиби Абдуғани Абдуллаевни, моҳир педагог Саме Саматовни, темир йўл қурувчиси Баҳодир Илёсов ва хоразмлик заҳматкаш деҳқон, фермер Гулмат Ҳайитметовни энг олий мукофот - «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони билан ўз номимдан, халқимиз номидан муборакбод этиш менга чуқур мамнуният етказади, деди Юртбошимиз.

(Давоми 3-бетда)

Партия кўзгуси

Партия ваколатлари кенгайиб, ислоҳотлардаги иштироки ортади

Ўзбекистон “Адолат” СДП Сиёсий Кенгашининг бўлиб ўтган VI-Пленумида Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан қонунчилик ташаббуси тартибида Олий Мажлис Қонунчилик палатасига киритилган “Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида”-ги Конституциявий қонун ҳамда “Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг айрим моддаларига (89-моддасига, 93-моддасининг 15-бандига, 102-моддасининг иккинчи қисмига) тузатишлар киритиш тўғрисида”ги қонун лойиҳаларини тақдим этиши муносабати билан Ўзбекистон “Адолат” СДПнинг ушбу қонун лойиҳалари бўйича бандма-банд ўз партиявий позициясини белгилаб олиш, моҳиятини атрофлича англаш ва баён қилиш ҳамда мамлакатда ушбу қонунчилик ташаббуси туфайли сиёсий партияларнинг роли тобора кучайтирилаётган бир шароитда келгусидаги долзарб вазифаларни аниқлаш масалалари муҳокама этилди.

3-бетда ўқинг

Инсон манфаатларини таъминлаш, ижтимоий ҳимоя тизимини такомиллаштириш — устувор вазифамиздир

Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 14 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси

(Давоми. Боши 1-бетда)

Барчамизга маълум: бугунги кунда энг муҳим масалалардан бири — бу бошқарув ва ижро ҳокимияти устидан жамоатчилик назоратининг самарали тизимини ўрнатишдан иборат.

Мазкур қонун лойиҳаси сиёсий партиялар ва жамоатчилигимизнинг марказий ҳукуматдан тортиб маҳаллий ҳокимият идораларигача — бутун ижро тизими устидан назорат ўрнатишга ҳуқуқий замин яратиши билан эътиборга сазовордир.

Лўнда қилиб айтганда, бу қонун қабул қилиниши билан марказда ва жойларда мансаб вазифасида ўтирганларнинг, керак бўлса, ҳокимият идораларининг кенг жамоатчилик олдида ҳисоб беришининг амалий тартиби ўрнатилади.

Қонунни амалга ошириш натижасида қонунчилик ҳокимияти бўлмиш Олий Мажлис ва жойлардаги маҳаллий кенгашларнинг ваколатини, шулар қаторида ижро ҳокимияти, шу жумладан, ҳукуматнинг мустақиллигини ошириш, шу билан бирга, Президентнинг ваколат ва вазифаларига ўзгартиришлар киритиш ва уларни қисқартириш, ҳуқуқий меъёрлар доирасида аниқ белгилаб олиш имкони туғилади. Шунинг ҳисобидан биз мамлакатимизда давлат ҳокимияти тармоқлари ўртасида ўзаро мутаносиблик ва мувозанатни янада мустаҳкамлашга эришамиз. Бошқача қилиб айтганда, бу ҳар қандай ривожланган демократик тизимга мос талабни амалга ошириш демакдир.

Бугун кун тартибига қўйилган мазкур қонун лойиҳаси ва Конституциямизга айрим ўзгартиришлар киритиш тўғрисидаги таклифларнинг аҳамияти ва моҳияти, таъсири ва оқибатлари, бу ҳужжатлар ҳаётимизнинг демократик даражасини юксак босқичга кўтаришда янги қадам бўлиши ҳақида яна кўплаб фикр-мулоҳазаларни келтириш мумкин.

Албатта, ушбу қонун лойиҳасини муҳокама қилиш ва қабул қилиш ўз йўли билан, энг муҳими, уни ҳаётга жорий этиш, одамлар онгига бу ўзгаришларнинг барчаси элюртимизга нима беришини ва ҳар қайсимиздан нималарни талаб қилишини етказиш — бугунги кундаги асосий вазифамиздир, десак, ҳар томонлама тўғри бўлади.

Бу диёр, бу бетакрор юрт барчамизники, Ватанимизнинг мавқеи ва обрўйини дунёда муносиб даражага кўтариш ҳаммамизнинг муқаддас бурчимиз деб, айнан шундай тушунча билан бир ёқадан бош чиқариб, белимизни қаттиқ боғлаб, жорий этилаётган ислоҳот ва янгиланиш жараёнларини қатъият билан давом эттирсак — ҳеч шубҳасиз, марра бизники — Ўзбекистонимизда ўзгаларнинг ҳавасини тортадиган эркин ва фаровон жамиятни албатта қурамиз, ўзимизнинг эзгу мақсадларимизга албатта етамиз.

Ҳурматли ватандошлар!

Бундан бир йил олдин мана шу муҳташам залда сиз, азизлар билан бирга 2006 йилни юртимизда «Ҳомийлар ва шифокорлар йили» деб эълон қилган эдик. Бундан кўзланган асосий мақсад — жамиятимизда меҳр-оқибат, ўзаро ҳамжиҳатлик муҳитини мустаҳкамлаш, оналик ва болаликни ҳимоя қилиш, соғлом турмуш тарзини қарор топтириш, шифокорлик касбининг нуфузини ошириш бўйича олдинги йилларда бошлаган ишларимизни изчил давом эттириш ва уларни янги, юксак босқичга кўтаришдан иборат эди.

Ҳаммамизга маълум, шу вазифаларни амалга ошириш учун «Ҳомийлар ва шифокорлар йили» бўйича алоҳида давлат дастури ишлаб чиқилди ва йил давомида унинг ижроси назоратга олинди.

Мазкур дастурнинг бажарилиши шуни кўрсатадики, инсонпарварлик ва меҳр-мурувват руҳи билан йўғрилган ва бутун мамлакатимизни қамраб олган бундай олижаноб ҳаракат юртимизда ҳеч кимни четда қолдирмади.

Дарҳақиқат, беминнат ҳомийлик ёрдами кўрсатиш, бева-бечора ва етим-есирларнинг бошини силаш, муҳтож ва кам таъминланган тоифаларга кўмак бериш каби халқимизга хос фазилатлар ҳаётимизда миллий қадрият даражасига кўтарилганини кўп-кўп мисолларда кўриш мумкин.

Эл-юртимиз орасида қадимдан яшаб келаётган «Қўли очиқнинг йўли очиқ», "Бирни берганга мингни беради" деган чуқур маъноли мақоллар юқорида айтилган фикрни яққол тасдиқлайди.

Жорий йил мобайнида "Ҳомийлар ва шифокорлар йили" дастури доирасида аҳоли учун янги иш ўринлари ташкил этиш, жумладан, қишлоқ жойларида касаначилик ҳаракатига кенг йўл очиб бериш, уй шароитида чорва маҳсулотлари етиштириш билан шуғулланаётган кишиларга меҳнат дафтарчаси очиш ва пенсия бадалларини жамғариб бориш имконияти яратилгани айниқса муҳим аҳамият касб этмоқда.

Дастурда белгиланган муҳтож оилаларга моддий ёрдам кўрсатиш ва уларни маънавий қўллаб-қувватлаш бўйича ҳам кўплаб тадбирлар амалга оширилди.

Хусусан, давлат ва нодавлат ташкилотлари ҳамда ҳомийлар кўмагида юртимиздаги кўп болали, кам таъминланган оилаларга 10 миллиард сўмликдан зиёд қорамол олиб берилгани мамлакатимизда саховат ва ҳимматлиликнинг яна бир ёрқин намоёни бўлди, десак, ҳеч қандай хато бўлмайди. Чунки, бундай тадбирлар одамларнинг меҳнат билан шуғулланиши, аввалaмбор, оила аъзоларини гўшт ва сут маҳсулотлари билан таъминлаш, қолаверса, қўшимча даромад топиш имконини беришини англаш қийин эмас.

Миллионлаб юртдошларимиз иштирок этган умумхалқ хайрия ҳашарларидан тушган маблағлар ҳисобидан 2 минг нафар ёлғиз кекса ва 66 минг кам таъминланган оиланинг 3 миллион 570 минг квадрат метр уй-жойи таъмирлаб берилгани ҳам шундай савобли ишлар жумласидандир.

Айни пайтда қарийб 23 минг нафар қаровчисиз қария ва ногирон кишиларга ижтимоий хизмат кўрсатилгани, республикамиздаги барча «Саховат» ва «Мурувват», «Меҳрибонлик" уйлари ҳамда махсус мактаб-интернатларга ҳомийлар томонидан 3,5 миллиард сўмлик моддий ёрдам берилганини бу борадаги муҳим ишлар сифатида қайд этиш лозим.

Шунингдек, жорий йилда кам таъминланган оилаларга мансуб салкам 725 минг нафар бошланғич синф ўқувчиси 16 миллиард сўмликдан зиёд кийим-бош билан таъминланди.

Мактабга илк бор қадам қўйган фарзандларимизни дарсликлар ва ўқув қуроллари билан бепул таъминлаш ишлари давом эттирилиб, 521 минг нафар болага қарийб 15 миллиард сўмлик дарслик ва ўқув қуроллари совға сифатида берилди.

Ногирон болаларни соғломлаштириш мақсадида Соғлиқни сақлаш вазирлиги, "Соғлом авлод учун" жамғармаси ташаббуси билан, хорижий ҳамкорларни жалб этган ҳолда, туғма нуқсонлари мавжуд бўлган болаларни мураккаб жарроҳлик йўли билан даволаш ишлари амалга оширилди.

Дастур доирасида яна бир муҳим масала — ёш авлодни жисмонан соғлом ва баркамол этиб тарбиялаш бўйича қилинган қатор амалий ишлар ҳам эътиборга сазовор. Ўтган давр мобайнида жами 161 та болалар спорт мажмуаси фойдаланишга топширилгани, шулардан 18 таси янгитдан барпо этилгани, 108 та мактаб спорт зали ҳамда 35 та спорт мажмуаси эса реконструкция қилингани бунинг тасдиғидир.

Бундан ташқари, 237 минг нафар фарзандларимиз ёз мавсумида республикамизнинг соғломлаштириш масканларида кўнгилли дам олиб, ўз саломатлигини мустаҳкамлаб қайтганини ҳам қайд этиш даркор.

"Экосан" халқаро ташкилоти томонидан чет эллик ҳомийлар иштирокида Оролбўйи минтақасига саломатлик поездлари ташкил этилиб, бу ерда яшаётган аҳолига 1,2 миллиард сўмлик хайрия ёрдами кўрсатилгани ҳам ана шундай амалий ишлар сирасига киради.

Йил давомида мамлакатимизнинг барча ҳудуд ва минтақаларидан қарийб 30 минг нафар уруш ва меҳнат фахрийси, нуроний отахон ва онахонлар, ногиронларнинг пойтахтимиздаги диққатга сазовор жойларга ҳамда Самарқанд ва Бухоро, Хива ва Шаҳрисабз сингари қадимий шаҳарларимизга саёҳатлари амалга оширилди.

Ҳомийлик фаолиятининг қонуний кафолатланиши ва ижтимоий нуқтаи назардан кенг эътироф этилишини таъминлаш мақсадида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси томонидан «Ҳомийлик тўғрисида"ги қонун лойиҳаси биринчи ўқишда қабул қилинди.

Мазкур қонун лойиҳасида давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари томонидан ҳомийлик фаолиятини қўллаб-қувватлашнинг мавжуд шаклларини, Ўзбекистон ҳудудида ҳомийлик тузилмаларини ташкил этиш тартиби, уларнинг мақоми ва фаолият йўналишларини белгилаб бериш кўзда тутилган.

Азиз дўстлар, биродарлар!

Шу борада кўнглимдаги бир фикрни сизлар билан ўртоқлашмоқчиман. Ҳаммамиз яхши биламизки, бу дунёда ўзидан орттириб бировга беғараз, беминнат ёрдам кўрсатиш, ўзгалар манфаатини ўз манфаатидан устун қўйиб, хайрли ишлар қилиш, очиқ айтиш керак, ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди. Минг шукурки, юртимизда халқимизга хос ана шундай азалий қадриятларни улуғлаб, уларни давом эттириб келаётган инсонлар кўплаб топилади.

Бундай инсонларнинг қилаётган эзгу ва саховатли ишларини эшитганда, "Савоб ишни ҳар ким қилиши керак, савоб ишни ҳар кун қилиш керак" деган даъват минг-минглаб юртдошларимизнинг қалбида акс-садо бераётганини кўрганда одам беихтиёр тўлқинланиб кетади.

Қани энди, имкони бўлсаю ана шундай инсонларнинг ҳар бирини бағримга босиб, уларнинг барчасига ўз номимдан, халқимиз номидан чуқур миннатдорлик изҳор этган бўлардим.

Лекин, бугун мана шу фурсатдан фойдаланиб, ижозатингиз билан ана шундай ватандошларимизнинг айрим вакиллари номларини катта ҳурмат ва эҳтиром билан айтиб ўтишни ўринли, деб биламан.

Тошкент шаҳар, Шайхонтоҳур тумани, "Янги шаҳар" маҳалласи оқсоқоли Рихсивой Орипов кўпчиликка бош-қош бўлиб, маҳаллани обод этиш, бу ерда болалар спорт майдончасини барпо этишга ҳомийлик қилган.

Қашқадарё вилояти, Ғузор туманидаги фермер хўжалиги раҳбари Ғайрат Пўлатов эса йил давомида 50 та оилага ҳомийлик ёрдами кўрсатган, шу билан бирга, кам таъминланган оилаларга 4 бош сигир олиб берган.

Бутун ҳаётини ёш авлод тарбиясига бағишлаган, табаррук ёшга етган бўлишига қарамасдан, Самарқанд вилоятида халқ таълими соҳасида ҳамон фидойилик кўрсатиб келаётган Иброҳим Рауповнинг бевосита ташаббуси билан вилоятдаги болалар боғчалари, мактаблар ва соғлиқни сақлаш муассасаларига 15 миллион сўмдан ортиқ ҳомийлик маблағи ажратилган.

Яна бир саховатли инсон — Тошкент шаҳар, Сирғали туманида истиқомат қиладиган пенсионер Суяркул Туроббоев ўз ҳисобидан 1,7 миллион сўм маблағ сарфлаб, қаровсиз ётган жойни обод қилган, 4 мингдан зиёд кўчат экиб, кўркам хиёбон барпо этган.

Андижон вилояти, Қўрғонтепа қишлоғида истиқомат қиладиган ҳурматли меҳнат фахрийси Умрзоқ Холмирзаев эса қишлоқ мактабини ободонлаштириш, унинг атрофида боғ яратишга ўз маблағи ва меҳнати билан муносиб ҳисса қўшмоқда.

Яна бир нуроний отахон — Тошкент шаҳар, Шайхонтоҳур туманида яшовчи Жаҳонгир Усмонов ўзининг 8 миллион сўм маблағи ҳисобига болалар спорт майдончаси қуриб берган.

Навоий вилояти, Хатирчи туманидаги фермер хўжалиги раиси Салом ота Шойматов ҳақида алоҳида тўхталмоқчиман. Пири бадавлат, эл-юртга кўп хизмати сингган 75 яшар бу муҳтарам оқсоқолимиз кам таъминланган оилаларни қўллаб-қувватлаш, маҳалла ҳудудидаги йўлни асфальт қилиш, қабристон атрофини ободонлаштириш, қишлоқ мактабини таъмирлаш ишларига жами 27,5 миллион сўм маблағ сарфлаган.

Тошкент шаҳар, Мирзо Улуғбек туманидаги "Ҳумоюн" маҳалласи фуқаролар йиғини раиси Зикрилла Эрматов ўз ҳисобидан 12,6 миллион сўм маблағ сарфлаб, минг тупдан ортиқ кўчат экиб, 6 минг квадрат метрдан иборат хиёбон барпо этган, маҳалла чойхонасини ободонлаштиришга ҳисса қўшган.

Наманган вилояти, Мингбулоқ туманидаги фермер хўжалиги раҳбари Ҳакимжон Юсупов эса 75 гектар қўриқ ерни ўзлаштириб, 36 кишини иш билан таъминлаган. Олинган фойда ҳисобидан 5 миллион сўмдан зиёд ҳомийлик ёрдами кўрсатган. Бу рўйхатни яна давом эттириш мумкин.

Барчамизга яхши аёнки, эл-юрт манфаати йўлида қилинган савобли ишлар ҳеч қачон беиз кетмайди. Бундай ишлар Яратганимизга ҳам, халқимизга ҳам хуш келади. Муқаддас Қуръон оятида "Яхшиликнинг мукофоти фақат яхшиликдир" деган сўзлар албатта бежиз айтилмаган.

Бундай бағрикенг, олийҳиммат ватандошларимизни ҳар томонлама қадрлаш, ҳурматини жойига қўйиш барчамиз учун ҳам қарз, ҳам фарз бўлиши лозим, десам, ўйлайманки, сизлар ҳам бу фикрга қўшиласиз.

Шу муносабат билан ўзининг эзгу ишлари билан ўрнак кўрсатган ана шу юртдошларимизни, уларнинг улуғ ёшини инобатга олган ҳолда, ҳар бир мусулмон учун орзу бўлган, қолаверса, фарз бўлган, яқин кунларда бошланадиган муқаддас ҳаж зиёратига давлат ҳисобидан юборишга қарор қилдик. Бу қарор бошқаларга ҳам ибратли бир қадам бўлишига ишонаман.

Муҳтарам дўстлар!

«Ҳомийлар ва шифокорлар йили»да тиббий хизмат сифатини юксалтириш, соҳанинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, тиббиёт ходимлари меҳнатини қадрлаш, нуфузини ошириш бўйича ҳам анча ишлар қилинганини таъкидлаш жоиз.

Айниқса, соғлиқни сақлаш муассасаларининг моддий-техник базасини ривожлантириш, уларни замонавий асбоб-ускуналар, зарур жиҳоз ва мебеллар билан таъминлаш мақсадида давлат бюджетидан 7,6 миллиард сўм, яъни, ўтган йилдагига нисбатан тахминан бир ярим баробар кўп маблағ ажратилгани, капитал таъмирлашга эса ҳомийлар ҳисобидан 7 миллиард сўм сарфлангани бажарилган ишлар кўламини яққол кўрсатиб турибди.

Республика ихтисослаштирилган кўз микрохирургияси, хирургия ва кардиология марказлари, Фтизиатрия ва пульмонология илмий-тадқиқот институтида 60 ўринли даволаш бўлими капитал таъмирлангани ва бу ерда замонавий даволаш усуллари жорий қилинганини айтиб ўтиш лозим.

Шу борада марказдан узоқ ҳудудларимизда бажарилган ишлар ҳам эътиборга сазовор. Хоразм вилоятида Республика ихтисослаштирилган урология марказининг филиали ташкил этилгани, Республика жарроҳлик маркази ва "Саломатлик" институтининг Нукус филиаллари, Жиззах вилоятида кардиология диспансери ва вилоят болалар шифохонаси, Қашқадарё вилоятида сил касалликлари диспансери, Сурхондарё вилоятида болалар шифохонаси капитал таъмирлангани, кўплаб олис шаҳар ва туманларда янги-янги касалхоналар, 250 дан зиёд қишлоқ врачлик пункти барпо этилгани шулар жумласидандир.

Шу билан бирга, Фарғона вилоятининг Тошлоқ ва Бағдод туманлари, Тошкент вилоятининг Бекобод шаҳри тиббий муассасалари зарур асбоб-ускуналар билан, Самарқанд вилоятидаги 310 та қишлоқ врачлик пункти эса керакли жиҳозлар билан таъминланди.

Навоий вилоятида «Қизилқумцемент» акциядорлик компанияси профилакторийси капитал таъмирланиб, замонавий талаблар асосида жиҳозлангани ҳам беморларнинг оғирини енгил қилишда ўз ҳиссасини қўшади, албатта. Бундай мисолларни бошқа ҳудуд ва минтақаларимиздан ҳам кўплаб келтириш мумкин.

Мазкур йилда тиббий таълим тизимини кенгайтириш, соҳа ривожи учун малакали мутахассислар тайёрлаш мақсадида Марғилон шаҳрида 360 ўқувчига, Гулистон шаҳрида эса 540 ўқувчига мўлжалланган тиббиёт касб-ҳунар коллежлари ишга туширилганини алоҳида қайд этишимиз зарур.

Мамлакатимизда кейинги йилларда оналик ва болаликни муҳофаза қилиш борасида қандай катта ишлар амалга оширилаётганидан барчангиз хабардорсиз.

Айниқса, ҳомиладорлик ва туғиш пайтида она ва бола саломатлигини назорат қилиш, туғиш ёшидаги аёлларни чуқур тиббий кўрикдан ўтказиш, туғруқхоналар, «Она ва бола» соғломлаштириш марказларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш каби бундан 10-15 йил илгари олдимизда жиддий муаммо бўлиб турган масалалар бугунги кунда ўзининг ижобий ечимини топаётгани барчамизни сўзсиз қувонтиради.

Бу соҳада биз эришган натижа ва ютуқлар нуфузли халқаро ташкилотлар томонидан ҳам ҳақли равишда эътироф этилмоқда.

Жумладан, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Болалар жамғармаси — ЮНИСЕФнинг Марказий ва Шарқий Европа, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари бўйича минтақавий директори Мария Каливис ноябрь ойида юртимизда бўлиб, Ўзбекистонда бу йўналишда ўрганса арзийдиган тажриба тўплаганини алоҳида таъкидлагани бу фикрнинг исботидир.

Тиббиёт соҳасининг бутун юки ва оғирлигини ўз зиммасига олган шифокорларнинг жамиятдаги мавқеини ошириш, уларнинг меҳнатини рағбатлантириш тизимини такомиллаштириш борасида амалга оширган тадбирларимиз ҳам муҳим аҳамиятга эга экани шубҳасиз.

Соҳа ходимлари учун иш ҳақининг такомиллаштирилган тариф сеткаси жорий қилинди, шифокорлар меҳнатини рағбатлантиришнинг янги ва самарали тизими шаклланди.

Натижада мамлакатимиздаги умумий ойлик иш ҳақини индексация қилиш даражасини ҳисобга оладиган бўлсак, уларнинг ўртача ойлик маоши тахминан 2,2 баробар ошди.

Шу борада ҳар бир тиббиёт муассасасида моддий рағбатлантириш ва ривожлантириш бўйича янги тузилган жамғарма тўлақонли фаолият кўрсатмоқда.

Ушбу жамғармани шакллантиришга бюджетдан ажратилган маблағларнинг ўзи қарийб 23 миллиард сўмни ташкил этаётгани ва шунинг ҳисобидан 100 минг нафардан зиёд тиббиёт ва фармацевтика ходимига қўшимча иш ҳақи ва мукофот пули тўланаётгани шифокорлар меҳнатини қўллаб-қувватлашда янгича усул қанчалик самара бераётганини кўрсатиб турибди.

Айниқса, хавфли ва зарарли шароитда фаолият юритадиган тиббиёт муассасалари, карантин ва ўта хавфли юқумли касалликлар муҳофазаси бўйича марказий лабораторияларнинг замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозлангани, уларда фаолият кўрсатаётган тиббиёт ходимларининг меҳнат шароитини яхшилашга қаратилган амалий ишларимиз эътиборга сазовордир.

Мамлакатимизда Ўзбекистон Республикаси тиббиёт ходимлари кунини белгилаш тўғрисидаги қонун қабул қилингани ва бу сана 12 ноябрь куни биринчи бор юртимизда кенг нишонлангани, шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг махсус қарори билан «Соғлиқни сақлаш аълочиси» кўкрак нишони таъсис этилгани шифокорлар хизматини холисона баҳолаш ва қадрлаш йўлида, ҳеч шубҳасиз, муҳим бир қадам бўлди.

Азиз юртдошлар!

Барчангиз яхши тушунасиз, қисқа бир чиқишда тиббиёт тармоғини ривожлантириш, аҳоли саломатлигини ҳимоялаш, бу соҳани янги босқичга кўтариш бўйича амалга оширилган ишлар ҳақида тўлиқ маълумот бериш ўта мураккаб вазифа. Бу борада бажарилган ишларнинг кўламини ўзимизга тасаввур қилиш учун баъзи бир рақамларни келтириб ўтсак, ўйлайманки, кўп нарса ўз-ўзидан аён бўлади.

«Ҳомийлар ва шифокорлар йили» дастурида кўзда тутилган тадбирлар ижросининг ўзи қарийб 284 миллиард сўм, жумладан, 133 миллиард сўм бюджет маблағи, 151 миллиард сўмдан зиёд идора ва ташкилотлар, ҳомийлар маблағини сарфлашни талаб қилгани бир йил давомида қанчалик кенг қамровли ишларни бажарганимизнинг яққол далолати, десам, тўғри бўлади.

Ана шундай улкан ишларни амалга оширишда юртимиздаги давлат ва нодавлат ташкилотлари, ҳомийлар, савобталаб инсонлар билан бирга, халқаро гуманитар тузилмаларнинг ҳам муносиб ҳиссаси борлигини қайд этиш зарур.

Фурсатдан фойдаланиб, уларнинг барчасига ўз номимдан, халқимиз номидан самимий ташаккур билдиришга рухсат бергайсиз.

Албатта, "Ҳомийлар ва шифокорлар йили"нинг якуни ва хулосалари ҳақида яна кўп гапириш мумкин. Лекин мана шу олижаноб ғоя ва ҳаракатнинг ҳаётимизда чуқур из қолдирган асосий фалсафасини мухтасар тарзда ифода этадиган бўлсак, кўпмиллатли юртимизда ҳеч ким ҳеч қачон давлатимиз ва жамиятимиз эътиборидан четда қолмаслигига бўлган ишонч, одамийлик, аҳиллик ва тотувлик муҳитининг янада мустаҳкамланганини алоҳида таъкидлаш лозим.

Қадрли ватандошлар!

Энди сизлар билан янги 2007 йилга қандай ном бериш, бу борада қандай эзгу мақсадларни ўзимиз учун устувор вазифа сифатида белгилаб олиш ҳақида атрофлича фикр алмашиб, маслаҳатлашиб олсак, ўйлайманки, мақсадга мувофиқ бўлади.

Ҳаммангизга маълум, биз 1997 йилдан бошлаб юртимизга кириб келаётган йилга ном бериш асосида, аввалaмбор, ҳаётимизда муҳим аҳамиятга эга бўлган муайян ижтимоий масалани ечиш мақсадида куч ва имкониятларимизни сафарбар қилиб, катта-катта ишларни амалга ошириб келмоқдамиз.

Қайси йилга қандай ном беришдан қатъи назар — бу оила ёки аёллар масаласи бўладими, соғлом авлод тарбияси, маҳаллаларимизни обод қилиш ёки қарияларни қадрлаш бўладими, оналик ва болаликни муҳофаза этиш ёки жамиятимизда меҳр-мурувват, инсонпарварлик руҳини кучайтириш бўладими — буларнинг барчасини бирлаштирадиган умумий бир мезон бор. У ҳам бўлса, инсон, унинг ҳаёти, орзу-ниятлари, дарду ташвишларини эътиборимиз марказига қўйиб, одамларнинг оғирини енгил қилишга қаратилган интилишларимиз мисолида яққол намоён бўлмоқда.

Лўнда қилиб айтганда, қарийб ўн йил давомида эълон қилинган йилларнинг барчаси ўзининг маъно-мазмуни ва аҳамиятига кўра ўзаро чамбарчас боғланиб, мантиқан бир-бирини тўлдириб, айнан аҳолимиз манфаатларини таъминлашдек мақсадга хизмат қилиб келаётганини кўриш ва кузатиш қийин эмас.

Шу билан бирга, йилларга ном бериш анъанасини давом эттирар эканмиз ва шунга бағишлаб амалга оширилган ишларимизни кўз олдимиздан ўтказар эканмиз, бир масалага фикрингизни жалб этмоқчиман.

Ўтган давр мобайнида маълум бир ном берилган ҳар қайси йил ўзида мужассам этган маъно-мазмуни, ўз олдига қўйган мақсадлари, долзарблиги ва аҳамияти билан ҳаётимизда мавжуд бўлган муаммоларни ечишда бир йиллик муддат билан чегараланиб қолмайди.

Мисол учун, 2004 йилни "Меҳр-мурувват", 2005 йилни "Сиҳат-саломатлик", жорий йилимизни эса "Ҳомийлар ва шифокорлар" йили деб аташдан кўзда тутилган мақсадларни чуқур англаб, инобатга оладиган бўлсак, ўз-ўзидан аёнки, амалга оширган тадбир ва ишларимизнинг ҳали қанча-қанча давоми, шу борада ўз ечимини кутаётган қанча-қанча муаммолар бор.

Шуларнинг барчасини, энг аввало, халқимизнинг кайфият ва эҳтиёжини, орзу ва интилишларини ҳисобга олган ҳолда, рухсатингиз билан, мен кириб келаётган янги — 2007 йилни юртимизда "Ижтимоий ҳимоя йили" деб эълон қилишни таклиф этмоқчиман.

Азиз дўстлар!

Ҳаммангизга маълумки, ўзбек модели деган ном билан бутун дунёда тан олинган мустақил тараққиёт йўлимизнинг негизида машҳур беш тамойилдан бири — айнан кучли ижтимоий сиёсат олиб бориш масаласи ҳам туради.

Ана шу тамойилни ҳаётга жорий этиш учун истиқлолнинг дастлабки кунларидан бошлаб юртимизда олиб борилаётган давлат сиёсати ҳақида, бу борада қандай қарорлар қабул қилингани ва қандай ишлар амалга оширилаётгани ҳақида, ўйлайманки, барчангиз яхши хабардорсиз.

Энг аввало, бозор иқтисодиёти муносабатларига ўтиш жараёнида эл-юртимиз ҳаётига кескин салбий таъсир кўрсатадиган оғир оқибатларни имкон қадар камайтириш, ижтимоий муҳофазага биринчи галда муҳтож бўлган аҳоли тоифалари — кўп болали ва кам таъминланган оилалар, ёлғиз кексалар, етим-есир ва ногиронлар, талаба ва пенсионерларнинг манфаатларини ҳар томонлама ҳимоя этиш бўйича қилган ишларимизни таъкидлаш жоиз.

Яқинда тасдиқланган 2007 йилнинг давлат бюджетида бу йўналиш бўйича, яъни аҳолини ижтимоий ҳимоялаш бўйича ажратиладиган молиявий маблағлар миқдорини анчагина ошириш кўзда тутилган.

Қисқа қилиб айтганда, давлат бюджетимизнинг социал соҳа ва аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлашга қаратилган умумий харажатлари 2006 йилда 51 фоизни ташкил этган бўлса, бу кўрсаткич келгуси йилда 54,1 фоизни ташкил этади. Кам таъминланган, ёш болали оилаларга бериладиган ижтимоий нафақалар учун мўлжалланган харажатлар миқдори эса 2007 йил бюджетида 7 фоизни ташкил этмоқда.

Шулар қаторида бюджетда белгиланган харажатлардан ташқари, ҳукуматимиз томонидан ҳар йили ёлғиз кексалар, пенсионер ва ногиронларни аниқ ижтимоий муҳофаза қилиш ва уларга ижтимоий хизмат кўрсатишни янада кучайтиришга қаратилган махсус қарорлар қабул қилинади.

Жамиятимизда сиёсий барқарорлик ва ижтимоий адолатни қарор топтиришнинг муҳим воситаси бўлмиш, ҳаётимизда қадимдан ўзини оқлаб келаётган маҳалла идораси бу масалада алоҳида ўрин тутиши ҳақида гапириш ортиқча.

Кенг халқ оммасини давлат ва ҳокимият идоралари билан бамисоли кўприкдек боғлаб турадиган бу ноёб тизим мамлакатимизда ижтимоий муҳофаза сиёсатини амалга ошириш йўлида қўшаётган улкан ҳиссаси билан халқимиз назарида катта обрў қозонаётгани бежиз эмас, албатта.

Бир сўз билан айтганда, бугун юртимизда ҳар томонлама мустаҳкам ҳуқуқий асосга эга бўлган ишончли ижтимоий ҳимоя тизими шаклланди ва у амалда ўзини оқламоқда.

Аммо бундай ўта муҳим йўналишда эришилган ютуқларни қайд этган ҳолда, ҳали ечилмаган масалалар, бартараф этиш зарур бўлган кўпгина муаммолар борлигини ҳам тан олишимиз лозим.

Бу борада биринчи навбатда олиб бораётган сиёсатимизнинг ҳуқуқий асосларини ва қонуний нормаларини янада такомиллаштириш устида ишлашни ҳаётимизнинг ўзи тақозо этмоқда.

Бу ўринда гап ана шу асос ва нормаларни замон талабларига мос равишда аниқ-равшан белгилаб қўйиш, мавжуд қонунчилик базасини қайта кўриб чиқиш ва амалдаги ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатларга тегишли қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш зарурати, бугун мавжуд бўлган ижтимоий ҳимоя тизимининг самарадорлигини ошириш масаласини кун тартибимизга қўйиш ҳақида бормоқда.

Энг муҳими, ёрдамга эҳтиёж сезиб яшайдиган оилалар ва одамларнинг барчасига бир кўз билан қарамасдан, балки ҳар бир тоифанинг ўзига хос қийинчилиги ва дарди, ғаму ташвишларини яқиндан ўрганиб, бу эҳтиёжларни қондиришга қўлимиздан келганча ҳаракат қилишимиз керак.

Бу борада амал қилаётган нормаларни нафақат янада чуқурлаштириш, балки давлат ва жамиятимиз томонидан берилаётган ёрдам миқдорларини имкон даражасида ошириш бўйича ҳам тегишли чора-тадбирларни жорий қилиш зарур.

Олдимизда турган яна бир долзарб вазифа — биринчи галда, ёш авлоднинг ҳар томонлама соғлом бўлиб туғилишига алоҳида аҳамият қаратиш, "Соғлом она — соғлом бола" деган шиор остида катта эътибор билан бошлаган ҳаракатимизни давом эттириш ва унга том маънода янги туртки бериш, бу муаммога замонавий кўз билан қараш ва етарли даражада маблағ ажратиш масалалари доимий диққат марказимизда туриши даркор.

Нега деганда, очиқ айтадиган бўлсак, аслида бизни қийнайдиган кўпгина ҳаётий муаммоларимиз худди шу масалага эътиборсизлигимиздан бошланади.

Айни вақтда, барча "Меҳрибонлик уйлари" ва махсус мактаб-интернатларнинг ижтимоий аҳволини ва моддий-техник базасини танқидий кўриб чиқиш, шу асосда зарур чора-тадбирларни амалга ошириш, етим-есир, қаровчисиз қолган болаларга эътиборни янада кучайтириш, мухтасар айтганда, "Сен ёлғиз эмассан" деган шиорни жамиятимиз ҳаётига чинакамига жорий этиш ғоят муҳим аҳамиятга эга.

Албатта, ён-атрофимизда ёрдамга эҳтиёж сезиб яшайдиган ёлғиз кексалар ва ногиронларга ҳамдард бўлиб, уларга зарур кўмак ва маънавий мадад бериш масаласи ҳам кун тартибидан асосий ўрин эгаллаши керак.

Ана шундай ночор ва ёрдамга муҳтож одамларнинг оғирини енгил қилишга, уларга хизмат кўрсатишга ўзини бағишлаган инсонлар — бевосита "Меҳрибонлик", "Саховат" ва "Мурувват" уйларида ишлаётган ҳамшира, тарбиячи ва шифокорларнинг, шу соҳага дахлдор мутахассис ва хизматчиларнинг меҳнатини тўғри баҳолаш, уларни рағбатлантириш масаласини ҳам кўриб чиқишимиз зарур.

Шу билан бирга, мамлакатимиз аҳолисининг қарийб ярмини ташкил қиладиган ёшларимизнинг ҳаётий манфаатларини таъминлаш — бу уларнинг замонавий таълим ва тарбия олиши, зарур касб-ҳунарларни эгаллаши бўладими, иш ўрнига эга бўлиши, ўз қобилияти ва салоҳиятини юзага чиқариши учун имконият яратиш бўладими, ёш оилаларни қўллаб-қувватлаш, оёққа туришида кўмак бериш бўладими — бу масалаларнинг барчаси биз учун энг муҳим ва устувор вазифа бўлиб қолаверади.

Табиийки, "Ижтимоий ҳимоя йили"да эл-юртимизга кўп хизмати сингган, ҳозир ҳам ўзининг ҳаётий ўгитлари билан ибрат бўлиб келаётган муҳтарам фахрийлар ва пенсионерларимизнинг соғлом ва мазмунли умр кечириши учун шароит яратиб бериш бўйича аввалги йилларда бошлаган ижобий ишларимизни албатта давом эттирамиз.

Ўз-ўзидан равшанки, ижтимоий ҳимоя масаласи — бу фақат давлат ва ҳокимият ташкилотлари, ижтимоий таъминот ва хайрия муассасаларининг иши бўлиб қолмаслиги лозим. "Ижтимоий» деган сўзнинг кўпчиликка, жамоатчиликка мансуб деган маънони ифода этишини инобатга оладиган бўлсақ, бу ўта муҳим масала жамиятимизнинг, барчамизнинг бурчимизга айланиши даркор.

Айнан мана шундай қараш ва ёндашув "Ижтимоий ҳимоя йили" бўйича ҳукуматимиз томонидан ишлаб чиқиладиган давлат дастурининг асосий ғояси ва маъно-моҳиятини белгилаб бериши зарур.

Бу дастурни тайёрлаш жараёнида давлат ва нодавлат ташкилотлари, ҳокимият идоралари, маҳалла, хотин-қизлар ва ёшлар ташкилотлари, кенг жамоатчилигимиз ўзларининг амалий таклифлари, фикр-мулоҳазалари билан фаол иштирок этишига ишонаман.

Чунки ҳаммамиз яхши тушунамиз, 2007 йилга "Ижтимоий ҳимоя йили" деб ном берганимиз шу йўлда олдимизда турган вазифаларнинг маъно-мазмуни ва пировард натижаларини янада кучайтириши билан жамиятимизда ўзаро қадр-қиммат, меҳр-оқибат туйғусини, энг катта бойлигимиз бўлмиш тинчлик ва осойишталикни мустаҳкамлашга, ҳаётимизни янада обод ва фаровон этишга хизмат қилади. Бунга ҳеч қандай шубҳа йўқ.

Қадрли юртдошларим, азизларим!

Бугунги фурсатдан фойдаланиб, барчангизга, сиз орқали бутун халқимизга яна бир бор ўзимнинг чуқур ҳурмат ва эҳтиромимни билдиришга рухсат бергайсиз.

Жамиятимизни янгилаш, ҳаётимизни ҳеч кимдан кам бўлмайдиган даражага кўтариш йўлида бундан ўн беш йил олдин бошлаган ишларимизда халқимизга Оллоҳнинг ўзи куч-қувват берсин, ўзи мададкор бўлсин.

Амалга ошираётган эзгу ишларимизнинг самараси ва ҳосилидан баҳраманд бўлиш барчамизга насиб этсин.

Ватанимизнинг юксак мукофотлари топширилди

(Давоми. Боши 1-бетда)

Шулар қаторида ўз ҳаётини дунёдаги ғоят савобли иш - таълим-тарбия соҳасига бағишлаган Пория Игисинова ва Али Абдулқосимов, эл-юртимизнинг олижаноб қадриятларини тараннум этиб келаётган муҳтарам шоиримиз Охунжон Ҳакимов, ибратли маҳалла оқсоқоли Турсунхўжа Эргашев, театр ва кино санъати намояндалари Азиза Бегматова, Владимир Шапиро ва Зулфиқор Мусоқов, композитор Дилором Омонуллаева, машҳур «Айқулаш» ансамблининг бадиий раҳбари Пўлат Мадраимов, юртимиз мудофааси ва тинчлиги йўлида ўзини намоён этган жасур ҳарбийларимиз Сергей Проценко ва Ҳайдар Абдиев каби ўнлаб ватандошларимизнинг номларини ҳурмат-эҳтиром билан тилга оламиз.

Мана шу муҳташам залда ўтирган сиз, азиз юртдошларимни — барча-барчангизни, ўз касби ва санъатининг моҳир усталарини замонамизнинг ҳақиқий ибрат тимсоллари сифатида самимий табриклашга ижозат бергайсиз.

Фурсатдан фойдаланиб, шу кунларда жойларда ана шундай юксак мукофотлар топширилаётган барча юртдошларимни ҳам ғойибона бағримга босиб, чин қалбимдан қутлайман.

Шундан сўнг Юртбошимиз давлатимизнинг олий мукофотларини тантанали равишда топширди.

— Давлатимизнинг бугун топширилган юксак мукофотлари — унвон, орден ва медаллари барчангизга буюрсин, — деди давлатимиз раҳбари Ислом Каримов. — Нафақат ўзларингизни, балки оила аъзоларингизни, фарзандларингизни, ёру биродарларингизни руҳини кўтарсин, гурур ва ифтихор бағишласин, янги марраларга етиш учун куч-қувват ва омадлар берсин.

Менинг қалбимдаги эзгу тилагим, истагим шуки, ўз меҳнатидан қадр топган, эл-юртимиз ҳаётини обод қилишга интилиб яшайдиган инсонлар ҳеч қачон кам бўлмасин.

Оллоҳнинг ўзи халқимизни асрасин, омадини, бахтини берсин.

Барчангизга сиҳат-саломатлик, бахту саодат, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Тақдирланганлар номидан сўзга чиққан Ўзбекистон Қаҳрамони Абдуғани Абдуллаев, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган пахтакор, Пахтакор туманидаги "Равшан ота" фермер хўжалиги бошлиғи Омондулла Равшанов, "Фидокорона хизматлари учун" ордени соҳиби, Ўзбекистон академик рус драма театри бадиий раҳбари Владимир Шапиро, Ўзбекистон Республикаси халқ артисти, Тошкент давлат мусиқали комедия (оперетта) театри актёри Зинаида Соловей, "Фидокорона хизматлари учун" ордени соҳиби, "Айқулаш" Қорақалпоқ давлат миллий фольклор ансамбли бадиий раҳбари ва бош балетмейстери Пўлат Мадраимов, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси, Қашқадарё вилоятидаги 5-Меҳрибонлик уйи директори Тоштемир Сатторов, Ўзбекистон Республикаси санъат арбоби, "Ўзбекфильм" киностудияси постановкачи-режиссёри Зулфиқор Мусоқов ушбу мукофотлар бундан буён Ватан равнақи, халқ фаровонлиги йўлидаги фидокорона меҳнатни янада юксак суръат ва шижоат билан давом эттиришга ундашини, янги-янги марраларни эгаллашга рағбатлантиришини таъкидладилар. Юксак эътибори ва ғамхўрлиги учун давлатимиз раҳбарига самимий миннатдорлик билдирдилар.

(ЎзА)

8 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Конституцияси куни

Мустаҳкам пойдевор ва ҳуқуқий кафолат

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг қабул қилиниши — ёш мустақил давлатимизни мустаҳкамлашда ва жамиятимизнинг сиёсий, иқтисодий, маънавий, ижтимоий ҳаётида кенг қамровли ислоҳотлар ўтказишда энг муҳим тамойилларидан бири бўлди. Мустақиллик ва мамлакатимиз Асосий Қонуни ўзаро чамбарчас боғланган бўлиб, уларни бир-биридан ажратиб бўлмайди. Зеро, Конституция мустақиллик ила туғилган бўлиб, унинг бош ҳуқуқий муҳофазаси ва таянчидир. Республика суверенитетининг мустаҳкамланиб бориши ва жамият тараққиёти билан бирга ҳаётимизда Конституцион принциплари ҳамда нормалар ҳам тобора қатъий қарор топиб бормоқда.

Халқимиз учун Конституциянинг бош моҳияти шундаки, у Ўзбекистон Республикаси мустақиллигини ҳуқуқий жиҳатдан мустаҳкамлади, демократик, тараққиёт ва адолатли фуқаролик жамияти қуриш йўлида мамлакат ривожини ишончли таъминлади. Демак, Асосий Қонунимиз — Конституция тузумига асосланган мамлакатимизда олиб борилаётган ислоҳотларнинг [illegible] ишончли ҳуқуқий кафолатидир. Айни шунинг учун ҳам унинг ҳар бир йилини катта умумхалқ байрам сифатида нишонлаб келамиз.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг 2005 йил январь ойидаги Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисида жамиятни янада либераллаштириш ва демократлаштириш, мамлакатни ислоҳ қилиш ва модернизациялаш борасида илгари сурган стратегик дастурини ҳаётга кенг жорий этиш, энг аввало, уларнинг ишончли ҳуқуқий базаси яратилишини тақозо этади.

Сўнгги йилларда мамлакатимизда демократия ва иқтисодий равнақ йўлида етарли мустаҳкам қонунчилик асослари шакллантирилган бўлса-да, мазкур йўналишда амалга оширилиши керак бўлган ишларимиз ҳали ҳам жуда кўп. Зотан, биз ҳуқуқий фуқаролик жамиятини қураётган эканмиз, [illegible]абатларида бош [illegible] керак.

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида қабул қилинаётган ҳар бир қонун — реал ҳаёт ва давлат [illegible]инган Конституциядаги нормалар [illegible] давоми. Депутатлар [illegible]тан барча қонун[illegible]лар ривожи асо[illegible]имиз ҳаётининг турли жабҳаларидаги ислоҳотларни чуқурлаштириш ҳамда халқ фаровонлигини оширишга қаратилаётир. Айнан шунинг учун ҳам Олий Мажлиснинг Қонунчилик палатасидаги "Адолат" партияси фракцияси қонун лойиҳалари устидаги ишини ўзининг асосий вазифаси деб билади.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясида парламентга берилган муҳим ваколатлардан бири — мамлакат давлат бюджетининг қабул қилинишидир. Мазкур ҳужжатнинг аҳамияти шундаки, унда иқтисодиётимизнинг турли тармоқларидаги реал ҳолат билан бирга мамлакатимиз ижтимоий-иқтисодий тараққиётининг келгуси йил асосий йўналишлари ҳам аниқ баён этилган. Сиёсий партиямизнинг парламентдаги фракцияси бюджетнинг дастлабки кўриб чиқиш босқичидаёқ, ўзининг сайловчилар олдида берган сайловолди ваъдалари нуқтаи назаридан, аҳоли фаровонлигини таъминлашда ғоят катта аҳамият касб этувчи омилларга, муҳим ҳаётий масалаларга алоҳида эътибор қаратди. Фракция лойиҳани ўзининг кенгайтирилган йиғилишида Молия вазирининг биринчи ўринбосари, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси, Фуқаролик жамиятини ўрганиш институти каби нуфузли идораларнинг масъул ходимлари, халқ депутатлари маҳаллий кенгашларининг депутатлари ва "Адолат" СДП Сиёсий Кенгаши вакиллари иштирокида муфассал муҳокама қилди. Аниқроқ айтганда, мамлакатимизнинг ушбу бош молиявий ҳужжати муҳокамаси чоғида партиямиздан сайланган депутатлар унинг ижтимоий қисмини кучайтиришга оид жиддий таклифлар ва қўшимчалар киритдилар. Ўйлайманки, биз мунозаралар чоғида давлат бюджетининг қатор муҳим йўналишларини халқимизга бир қадар манзур бўлишига эришдик ҳам. Яъни, халқимиз турмуш тарзини янада яхшилашга хизмат қиладиган жиҳатларга эътибор қаратиш кераклигини билдирдик.

2007 йилда давлат бюджетининг ижтимоий йўналтирилганлиги сезиларли даражада бўртиб турганини, хусусан, муҳим ижтимоий муаммолар ечими, биринчи навбатда таълим ҳамда соғлиқни сақлаш соҳаларидаги давлат харажатлари улушининг кўпайгани алоҳида диққатга сазовор. Буни бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида ҳукумат томонидан танланган энг тўғри сиёсат деб тушунмоқ жоиз. Қолаверса, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатида ўз тасдиғини топган мазкур дастурда Республикамиз Президенти томонидан бир неча бор таъкидланган, мамлакат ривожи муҳим йўналишларининг истиқболлари ҳам унда тўла ифода этилди. Жумладан, 2007 йилдаги иқтисодий ўсиш, аҳоли турмуш даражасининг кўтарилишида тизимли ислоҳотлар кўламининг ошиши, иқтисодиётнинг модернизация қилиниши ва либераллашуви, хусусий секторнинг мустаҳкамланиши, қулай инвестицион муҳитнинг такомили сингари барча соҳалар муфассал қамраб олинди.

Ойдинроқ қилиб айтадиган бўлсак, 2007 йилда эришилиши керак бўлган асосий макроиқтисодий кўрсаткичлар жорий йилда мамлакатимизнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши бўйича кутилаётган натижаларга боғлиқ ҳолда белгиланди. Уларнинг ҳаммасида иқтисодий ўсишнинг барқарор мустаҳкаланиши кўзда тутилди. Масалан, бюджет ва солиқ ислоҳотларини янада чуқурлаштириш, иқтисодиётнинг устувор соҳаларини модернизациялаш ва ишлаб чиқариш жараёнларини кенгайтириш асосида макроиқтисодий барқарорликни таъминлаш ҳамда инфляция суръатини жиловлашга қаратилган кўплаб тадбирлар амалга оширилади. Банк тизимининг эркинлаштирилишига, ишлаб чиқариш ўсишини қўллаб-қувватлашга ва ички талабни рағбатлантиришга қаратилган пул-кредит сиёсати изчил давом этади. Аҳолининг иш билан бандлиги ва моддий фаровонлигини юксалтиришга қаратилган иқтисодий ислоҳотлар янада чуқурлаштирилади.

Шуниси қувончлики, бюджетда мамлакат иқтисодий юксалиши — Ўзбекистоннинг табиий ресурсларини ишлатиш орқали эмас, балки халқ хўжалигининг барча тармоқларини балансланштирилган ва комплекс тарзда ривожлантириш ҳисобига амалга оширилиши назарда тутилган. Мамлакат ривожининг бундай кенг кўламли дастури нафақат республика ва маҳаллий давлат органларидан, балки жамоат ташкилотлари — сиёсий партиялардан ҳам ўз фаолиятларида жиддий ўзгаришлар ясашни, иқтисодий жабҳаларда янгича иш олиб боришни талаб қилади.

Ўзбекистон "Адолат" СДП фаолият дастурида аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш масалалари алоҳида ўрин тутиб, у бу борада давлат ташаббусларини доимо қўллаб-қувватлаб келмоқда. Масалан, яқинда оммавий ахборот воситаларида эълон қилинган Ўзбекистон Республикаси Президентининг "2007-2010 йилларда ёлғиз кексалар, пенсионерлар, ногиронларни аниқ ижтимоий муҳофаза қилиш ва уларга ижтимоий хизмат кўрсатишни янада кучайтириш чора-тадбирлари Дастури тўғрисида"ги қарорини бутун мамлакатимиз халқи ҳамда барча сиёсий кучлар қатори бизнинг партиямиз жамоатчилиги ҳам мамнуният билан кутиб олди. Келгуси йилда бу мақсад учун ҳам тегишли молиявий ресурслар ажратилиши нур устига аъло нур бўлди.

Ўзбекистон Республикасининг 2007 йил учун Давлат бюджети ижроси наинки Вазирлар Маҳкамаси ёки жойлардаги давлат ҳокимияти органларидан, балки жамоат ташкилотлари ва сиёсий партиялардан ҳам фаол ҳаракат талаб қилиниши, табиий. Шу муносабат билан биз, мамлакатимизнинг барча сиёсий кучларини, бутун республикамиз аҳлини жамиятимиз ижтимоий-иқтисодий тараққиётининг устувор йўналишларига қаратилган вазифаларни биргаликда, ҳамжиҳатликда бажаришга даъват этамиз. Мамлакатда олиб борилаётган ислоҳотлар муваффақияти, энг аввало, кўп сонли аҳолининг фаол иштирокига, атрофимизда рўй бераётган воқеа-ҳодисаларга дахлдорлик ҳисси, фуқаролик ҳамда юксак маънавий туйғулар билан қарашимизга, ўз уйимиздагина эмас, маҳалламизда, шаҳримизда ва бутун мамлакатимизда таркиб топаётган тартиб-интизом учун шахсан масъулиятимизга боғлиқ.

Ўзбекистон "Адолат" социал-демократик партияси: адолат — энг аввало, одамларнинг Қонун олдида тенглиги ва фуқароларнинг Конституцион ҳуқуқ ҳамда эркинликлари барқарорлигидир, деб ҳисоблайди. Шу нуқтаи назардан Юртбошимиз таклифи билан 2007 йилнинг — Ижтимоий ҳимоя йили деб номланиши ҳам кенг мазмун-моҳиятга эга. Фуқароларнинг ижтимоий ҳимоясини устувор билган ва уларнинг ҳаётий ҳуқуқларини тўла кафолатлаган Конституцияга эга мамлакат ҳеч қачон ҳеч кимдан кам бўлмаган, кам бўлмайди ҳам. Зеро, қонунийлик — ижтимоий адолат, демократия ва тараққиёт йўлидан ривожланаётган мустақил Ўзбекистон учун фуқаролик жамияти қуришда муваффақиятлар омилдир.

Дилором ТОШМУҲАМЕДОВА,
Ўзбекистон "Адолат" СДП
Сиёсий Кенгаши биринчи котиби,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати

Партия ваколатлари кенгайиб, ислоҳотлардаги иштироки ортади

(Давоми. Боши 1-бетда)

Пленумда Дилором Тошмуҳамедова қонун лойиҳаларининг жамиятда тутган роли ва Ўзбекистон "Адолат" социал-демократик партияси учун аҳамияти тўғрисида маъруза қилди.

Ўзбекистон ижтимоий йўналтирилган барқарор бозор иқтисодиётига асосланган, ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамиятини барпо этиш йўлидан дадил бориб, ислоҳотларни босқичма-босқич амалга оширмоқда. Кучли ҳуқуқий давлат ҳокимиятигина бозор иқтисодиётини шакллантириш, демократик ислоҳотларни амалга ошириш орқали адолатли фуқаролик жамиятини барпо этишга қодир бўлади. Муҳтарам Юртбошимизнинг узоқни кўра билиш салоҳияти, мамлакат иқтисодий-сиёсий ҳаётини изчил ривожлантираётгани Ўзбекистоннинг халқаро ҳамжамиятдаги нуфузи ортиб бораётганида, ҳам ташқи, ҳам ички сиёсатда эришган ютуқларимизда намоён бўлмоқда.

— Мамлакатимизда миллий демократик жараёнлар ривож топаётган айни кунларни келажак авлодлар Ўзбекистон миллий демократик давлатчилиги тарихидаги туб бурилиш босқичи сифатида ўрганадилар, — деди партия раҳбари Д. Тошмуҳамедова. — Гап шу кунларда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг қонунчилик ташаббуси тартибида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасига киритилган ва Қонунчилик палатасининг қарорига асосан умумхалқ муҳокамасига тақдим этилган «Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида»ги Конституциявий қонун лойиҳаси ҳамда «Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг айрим моддаларига тузатишлар киритиш тўғрисида»ги қонун лойиҳаси хусусида бормоқда. Ушбу лойиҳалар умумхалқ, демакким, халқнинг илғор вакилларини атрофида бирлаштирган сиёсий партиялар муҳокамасига тақдим этилаётир.

Мазкур қонун лойиҳалари кучли мантиқий изчиллик асосига қурилган. Шунингдек, бугунги сиёсий ислоҳотларнинг "Кучли давлатдан — кучли фуқаролик жамияти сари" ғояси ўзининг амалий ечимини, яъни "Давлат — Жамият — Инсон" формуласи ўрнини "Фуқаро — Жамият — Давлат" формуласи эгаллай бошлагани ўз ифодасини топмоқда.

Таъкидланганидек, мазкур қонун лойиҳаларининг моҳияти шундан иборатки, аҳолининг турли қатламлари манфаатини ифода этувчи сиёсий партиялар ўз партиявий дастурлари ва дастурий вазифаларини бажаришга кўпроқ ваколатларга эга бўлмоқда, сиёсий партияларнинг мамлакатда амалга оширилаётган ислоҳотларда амалий кўмакдошлик иштироки кенгайиб, сайлов кампанияларида ўз сайловчиларидан олган мажбуриятларини бажаришнинг имкониятлари ошаяпти.

Ушбу қонун лойиҳалари туфайли сиёсий партиялар Ўзбекистондаги ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш жараёнида янада фаол иштирок этиши, халқ фаровонлигини оширишда самаралироқ ҳисса қўшиши долзарб вазифага айланади. Шунинг учун Ўзбекистон "Адолат" СДП ҳозирданоқ қатор аҳамиятли саволларга жавоб топмоғи даркор. Хусусан, янги шароитларда партиянинг жойлардаги ишларини қандай такомиллаштириш зарур? Аҳолини жадал суратда олиб борилаётган ислоҳотларга фаол иштирок этишини қандай таъминлаш мумкин? Бу сингари саволлар "Адолат" партияси зиммасига янги заҳираларни излашга, партиявий фаолиятнинг шакли ва услубларини такомиллаштириш мажбуриятини юклайди.

Тадбирда сўзга чиққан Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, «Адолат» СДП фракцияси аъзоси Абдурафиқ Аҳадов "Адолат" СДП аъзолари, аввало, мамлакат Парламентининг Қуйи палатасига ҳамда маҳаллий Кенгашларга депутатликка номзодлар кўрсатишда ҳозирдан ёш кадрларни тайёрлаш жиддий, эътиборталаб масала эканлигини таъкидлади:

— Ушбу қонун лойиҳасида сиёсий партияларга берилаётган ваколат ўта масъулиятли. Бундан буён сиёсий партияларнинг бевосита ҳукуматни шакллантиришдаги роли ва масъулияти ошади. Маҳаллий Кенгашлар энг аввало жамиятда ўз таъсирини ўтказа билиш қобилиятига эга бўлиши керак. Бу кўпроқ маҳорат ва тажрибага боғлиқ. Шунингдек, партиямиз сафига ёш кадрларни жалб этиб, келгуси парламент сайловларигача ҳар томонлама тайёрлаб боришимиз муҳим ва долзарб вазифалардан бири, деб биламан. Улар орқали ҳозирдан кам таъминланган оилалар, ёшлар, айниқса, чекка қишлоқ жойларига кириб борсак, ўйлаган режаларга эришган бўламиз.

— Конституциявий қонун лойиҳасининг сиёсий аҳамияти қонунлар, меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ижроси устидан олиб бориладиган жамоатчилик назоратининг кучайишида намоён бўлади, — дея ўз фикрини билдирди Пленум иштирокчиси Олий Мажлис Қонунчилик палатаси "Адолат" СДП фракцияси аъзоси Собир Турсунов. — Ҳамонки, жамоатчилик назорати жамият манфаати асосида амалга оширилар экан, партиялар ўз электорати билан ишлаши чоғида иложи борича кўпчиликка мувофиқ келувчи манфаатга эътибор қарата бошлайди. Аҳолининг сиёсий онги ва маданиятини оширмасдан, фуқаролик институти фаолиятининг ушбу йўналишини амалий жиҳатдан ривожлантирмасдан натижага эришиб бўлмайди, деб ўйлайман. Зеро, айнан тажриба, амалиёт жамоатчилик назорати механизмининг самарали омили ҳисобланади.

Пленум иштирокчиси «Адолат» СДП Тошкент вилоят Кенгаши иккинчи котиби Маҳмуд Мўйдиновнинг қонун лойиҳалари юзасидан мулоҳазалари қуйидагича бўлди:

— Конституциявий қонун лойиҳасини диққат билан ўрганиб чиқдик. Комил ишонч билан айтиш мумкинки, ушбу қонун лойиҳасининг қабул қилиниши мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган сиёсий партияларнинг ролини янада мустаҳкамлайди ҳамда уларнинг ижроия органлар устидан назоратини янада кучайтиришига имкон яратади.

Қонун лойиҳасидан кўриниб турибдики, бундан буён сиёсий партияларнинг бевосита ҳукуматни шакллантиришдаги масъулияти янада ошади. Бинобарин, сиёсий партиялар фракцияларининг вакиллари билан маслаҳатлашилган ҳолда давлат бошқаруви таркиби белгиланиши демократик анъаналарга тўлиқ мос келади. Қолаверса, ота-боболаримиз маслаҳатли тўй тарқамас деганларидек, лойиҳанинг миллий-маънавий қадриятларимизга ҳам мувофиқ келиши кишини хурсанд қилади.

Галдаги вазифамиз, биз, партия етакчилари фуқароларга ушбу қонун лойиҳасининг мазмун-моҳияти, халқимиз ҳаётидаги юксак аҳамиятини тушунтиришдан иборат. Шу боис вилоятимизда дастлаб Пленум ўтказиб, сўнг жойларда учрашувлар ташкил қилишни режалаштиряпмиз.

— Барчамизга маълумки, кучли партиянинг мафкураси ҳам кучли бўлмоғи лозим, — дея суҳбатимизга қўшилди пленум иштирокчиси "Адолат" СДП Сурхондарё вилоят Кенгаши биринчи котиби Р.ЧОРШАНБИЕВ. — Бундай мафкура партия ғояларининг аҳоли ўртасидаги тарғиботининг таъсирчанлигини ошириш ҳамда партиядошлар сафини кенгайтиришда муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

Хулоса шуки, ушбу қонун лойиҳалари туфайли сиёсий партияларнинг Ўзбекистондаги ижтимоий-иқтисодий ислоҳотлар жараёнида янада фаолроқ иштирок этиши, халқ фаровонлигини таъминлашда самарали ҳисса қўшиши долзарб масала бўлиб қолмоқда.

Қизғин муҳокамаларга бой бўлган тадбирда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси "Адолат" СДП фракцияси аъзолари И. Саифназаров, З. Ботирова, Қашқадарё вилоят Кенгаши биринчи котиби А. Аҳмедов, Жиззах вилояти Кенгаши биринчи котиби Ҳ. Эрматов, Навоий вилоят Кенгаши биринчи котиби Д. Холиқулов ва бошқа партия фаоллари сўзга чиқиб, конституциявий қонун лойиҳаларининг жамият ва сиёсий партиялар ҳаётидаги аҳамияти хусусида ўз фикрларини билдиришди.

Пленум якунида "Адолат" СДПнинг давлат бошқарувини янгилаш, янада демократлаштириш ва юртни модернлаштириш жараёнида сиёсий партияларнинг роли янада кучайтирилаётган бир шароитда долзарб вазифаларини белгилаш, уларни бажаришга қаратилган тегишли қарорлар қабул қилинди. Хусусан, келгуси Пленум муҳокамасига "Ўзбекистон "Адолат" социал-демократик партиясининг фаолиятини кучайтириш ва янгилаш Концепцияси" тақдим этиш белгилаб олинди.

Беҳбуд БОТИРОВ,
«Адолат» мухбири

Халқ тафаккури маҳсули

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг ҳар бир қоидаси Инсон ҳуқуқлари Умумжаҳон декларацияси, асрлар мобайнида шаклланган демократик қадриятлар, миллий давлатчилик анъаналарини ўзида тўла мужассамлаштирган. Зотан, қадим Туронзамин жаҳоннинг улуғ давлатчилик солномасида ўзининг қатор ҳокимият тузилмалари, доврукли салтанатлари, давлат ишларини юритиш тажрибаси билан муносиб ўрин тутади. Айниқса, давлат бошқарувининг ҳуқуқий асосларини барпо этиб, бу борада муайян тажрибага эришилган: халқнинг ҳуқуқий онги, маданияти ва маърифатини ўстириш баробарида, жамиятда адолатли, ҳаққоний қонунлар ишлаб чиқиш механизмлари яратилган. Шу боис ҳам, Юртбошимиз таъкидлаганларидек, «Ҳар қандай давлатнинг Конституцияси унда яшовчи халқнинг иродасини, руҳиятини, ижтимоий онги ва маданиятини акс эттиради. Конституциямиз том маънода халқимиз тафаккури ва ижодининг маҳсулидир».

Халқимизда: «Кенгашли тўй тарқамас», деган ибратли мақол бор. Ижтимоий ҳаётимизнинг қайси бир жабҳасига эътибор қаратмайлик, ушбу ҳикматга амал қилинишини кузатамиз.

Шунинг учун ҳам «Давлатнинг манбаи халқ», деган қоида барча замонларда ўз долзарблигини сақлаб келган. Жан Жак Руссо: «Қонунга итоат этгувчи халқ унинг ижодкори ҳам бўлмоғи лозим», дейди. Шунингдек, у қонунларнинг тўрт хил турини фарқлаган. Булар: сиёсий, фуқаролик, жиноят тўғрисидаги қонунлар ва «барчасидан энг муҳими» — «урф-одатлар, удумлар ва айниқса, жамоат фикри». Ҳар қандай қонунлар тизимининг мақсади — эркинлик ва тенглик. «Худди шу сабабли вазият тақозоси ҳар доим тенгликни йўқ қилишга интилади, қонунлар кучи эса ҳар доим уни сақлаб туришга интилиши керак».

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.Каримов Конституцияни «халқчил қомус» дея таъкидлаган. Дарҳақиқат, суверен Республикамиз Конституцияси — инсон ва фуқаро ҳуқуқларининг демократик хартияси бўлиб, у ҳуқуқий ва инсонпарвар давлатни шакллантиришнинг стратегик дастури вазифасини ўтаб келмоқда. Асосий қонунимиз ўзбек давлатчилигини замонавий, маърифий асосда қайта тиклаш, тинч-тотув яшаш, демократияни чуқурлаштириш, инсон ҳуқуқлари ва давлат суверенитети ғояларига содиқ қолиш, адолатли ҳуқуқий давлат барпо этиш каби вазифаларнинг кафолати ҳисобланади. Зотан, Юртбошимиз таъкидлаганларидек: «Бизнинг Конституциямиз умуминсоний — тенглик, эркинлик, биродарлик, халқлар ва миллатларо дўстлик, мамлакат ва дунё барқарорлиги каби энг улуғ ғояларга хизмат қилади». Бу эса, халқимиз асрлар оша ардоқлаб келаётган эзгу фазилатлар — тинчлик-тотувлик, ўзаро ҳамкорлик, катталарга ҳурмат, кичикка иззат, жамоа фикрига бўйсуниш, оила муқаддаслиги ва бошқа кўплаб қадриятларнинг Бош қомусимиздаги ҳуқуқий ифодаси эканининг исботидир.

Жамиятимизда қонун устуворлигини таъминлаш, адолатли ҳуқуқий тизимни вужудга келтириш, умумэътироф этилган ҳуқуқ ва эркинликлар мажмуини яратиш ва амалга ошириш учун шу заминда истиқомат қилаётган фуқароларнинг менталитети, эътиқоди, турмуш тарзини эътибордан соқит қилиб бўлмайди. Чунончи, ўзбек халқининг узоқ тарихи ислом дини, шариат қонун-қоидалари билан чамбарчас боғланган. Хусусан, исломда энг кичик ижтимоий бирлик ва инсоний жамиятларнинг бошланғичи саналган оила муносабатларига доир жуда муҳим ибратлар, жамиятдаги фаолият туфайли юзага келадиган ўзаро алоқалар бор. Чунончи, иш жойида, савдо-сотиқда, санъатда, бошлиқ билан ишчи ўртасида ўзаро инсоний алоқаларнинг ҳар бири алоҳида бир олам. Шунингдек, жамоа бўлиб яшайдиган жойларга доир одоблар ҳам мавжуд. Бу жойларнинг тозалиги, инсонларнинг ўзаро алоқалари, дунёқарши, биргаликда, ёнма-ён тирикчилик қилиш одоблари — «муошарат одоби»дир.

Мана шундай теран мантиқий изланиш, мезон ва меъёрлардаги мукаммаллик Конституциямизда яққол кўзга ташланиб туради. Сўзимиз исботи учун Бош Қомусимизнинг яратилиши тарихига бир назар ташлайлик.

1991 йил апрель ойида 32 кишилик Конституциявий комиссия ўзининг биринчи мажлисига тўпланади. Конституциянинг бўлимларини тайёрлаш учун 6 та кичик гуруҳ ташкил этилиб, уларнинг таркибига 50 нафар илмий ходим ва мутахассислар киритилган. Конституциянинг ғоявий мағзи, яъни концепцияси устида уч йўналишда иш олиб борилган. Натижада учта муқобил концепция юзага келган. Ишчи гуруҳ йиғилишида баҳс ва мунозаралар йўли билан, учинчи концепция асос учун қабул қилинган. Ўзбекистон Республикаси Конституциявий комиссиясининг 1992 йил 5 сентябрда бўлиб ўтган мажлисида Конституция лойиҳаси муҳокама қилиниб, 1992 йил 26 сентябрда умумхалқ муҳокамаси учун матбуотда эълон қилинади.

Ўзбекистон Республикаси XII чақириқ Олий Кенгашининг 1992 йил 8 декабридаги ўн биринчи сессиясида суверен давлатимизнинг биринчи Конституцияси қабул қилинган.

Конституциямизнинг 19-моддасида давлат билан фуқаронинг ўзаро масъуллиги принципи мустаҳкамланган. Бу ўзаро боғлиқлик — ҳуқуқ ва бурчларнинг мутаносиблигида кўринади. Давлат, олий бошқарув органи сифатида, ўз фуқаросининг манфаатларига мос, уларнинг фаравон келажагини таъминлайдиган қонунлар ишлаб чиқишга, ижро ҳокимияти тизимлари орқали уларни ҳаётга тадбиқ этишга ва қонундан ташқари ҳолатлар содир этилмаслигини назорат қилиш, шундай ҳол юз берганида суд ҳокимияти воситасида уни бартараф этиш ҳамда ижтимоий адолат мезонларини тиклаш вазифаларига масъулдир. Мустақиллик республикамизда изчил амалга ошириб борилаётган ижтимоий ҳаётни эркинлаштириш сиёсати, аслида ана шу мақсадларга хизмат қилмоқда. Бу масаланинг бир жиҳати. Энди масаланинг бошқа жиҳатига эътибор қаратайлик. Биз фуқаролар ўз ҳуқуқ ва эркинликларимизни тўла англаб етаяпмизми? Қонунлар билан танишмизми?

Ҳозирги даврда фуқароларимизда ўтмишдан орттирилган ижтимоий тажриба, сиёсий-ҳуқуқий қарашлар ҳисобга олинган ҳолда, ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий маданият атамалари ва улардан англашиладиган мазмун-моҳиятни тушуниш тарзи шаклланмоқда. Ҳуқуқий онг — ҳуқуқнинг ўзига хос табиати, шунингдек, мақсадга мувофиқлиги, самарали экани ва жамиятда эътироф этилган қадриятларнинг қарор топиши нуқтаи назаридан қандай бўлиши кераклиги ҳақидаги ғоялар, қарашлар, тасаввурлар ҳамда улар асосида пайдо бўладиган баҳолар ва ҳис-туйғулар мажмуи. Ҳуқуқий онг, бир томондан, ҳуқуқни билишни, иккинчи томондан эса, унга муайян тарзда муносабатда бўлишни талаб қилади. Бу эса, жамиятда фуқароларнинг ҳуқуқий маданияти даражасини белгилайди. Бу борада Президентимиз: «Ҳуқуқий маданият даражаси фақатгина қонунларни билиш, ҳуқуқий маълумотлардан хабардор бўлишдангина иборат эмас. У — қонунларга амал қилиш ва уларга бўйсуниш маданияти демакдир», дея таъкидлагандилар.

Сиёсий-ҳуқуқий тафаккур тарихи ҳуқуқ, ҳуқуқий онг, юридик амалиёт, мақбул давлат тузилиши ҳақидаги ғоят хилма-хил қарашлар мавжудлигидан далолат беради. Бу ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий маданиятнинг шаклланиш жараёнини тушуниш учун муҳимдир. Замонавий ҳуқуқий маданият ўтмишнинг ижобий сиёсий-ҳуқуқий тажрибасини ўзига сингдирган бўлиб, конституционализмнинг умуминсоний қадриятларига, инсониятнинг сиёсий ва ҳуқуқий тафаккури ютуқларига таянади.

Худоёр МАМАТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати,
"Адолат" СДП фракцияси аъзоси

Спорт

Орзиқиб кутилган ғалабалар

XV Осиё ўйинларининг академик эшкак эшиш бўйича 1000 метр масофага жуфтлик баҳсларида ҳамюртларимиз Руслан Наурзалиев, Владимир Черненко, қизлар ўртасида опа-сингил Зарина ва Севара Ғаниевалар олтин медаллар билан тақдирланди

Қитъамизнинг қирқ беш давлатидан ўн мингдан ортиқ спортчи иштирок этаётган XV Осиё ўйинлари ҳал қилувчи паллага кирди. Мусобақа дастуридан жой олган стол тенниси, сузиш, дзюдо, ўқ отиш сингари спорт турлари ниҳоясига етган бир паллада академик эшкак эшиш бўйича ҳамюртларимиз Ўзбекистон терма жамоаси ҳисобига илк олтин медалларни ёзиб қўйишди.

Мусобақанинг дастлабки беш кунида фақатгина дзюдочиларимизга совриндорлар қаторига кириш насиб этганди. Жумладан, вакилларимиздан ўз вазн тоифаларида Шокир Мўминов (73 кг), Рамзиддин Саидов (91 кг), Ўткир Қурбонов (100 кг), Абдулла Тангриев (+100 кг)лар қитъа олимпиадаси бронза медалларига сазовор бўлди. Мухлислар эса спортчиларимиз шоҳсупанинг энг юқори поғонасига кўтарилишини соғиниб қолишганди. Бунга жавобан 6 декабрь куни ўтказилган академик эшкак эшишнинг 1000 метр масофага жуфтлик баҳсларида ҳамюртларимиз таҳсинга лойиқ натижага эришдилар. Дастлаб финал босқичида Хитой, Япония, Қозоғистон вакилларини ортда қолдирган Руслан Наурзалиев ва Владимир Черненко жуфтлиги олтин медалга муносиб кўрилди. Сўнгра худди шу масофага қизлар ўртасида уюштирилган баҳсларда опа-сингил Зарина ва Севара Ғаниевалар ҳам Осиёда тенгсиз эканликларини исботлашди. Бундан ташқари, айнан шу куни майдонга чиққан оғир атлетикачимиз Андрей Мартельянов (+105 кг), теннис бўйича Ўзбекистон аёллар терма жамоаси Ирода Тўлаганова, Оқгул Омонмуродова, Албина Хабибулина, Дилёра Саидхўжаева мусобақанинг бронза медаллари билан тақдирланди. Шундай қилиб, Ўзбекистон спортчилари 45 давлат ўртасида тўққизинчи погонага кўтарилиб олди.

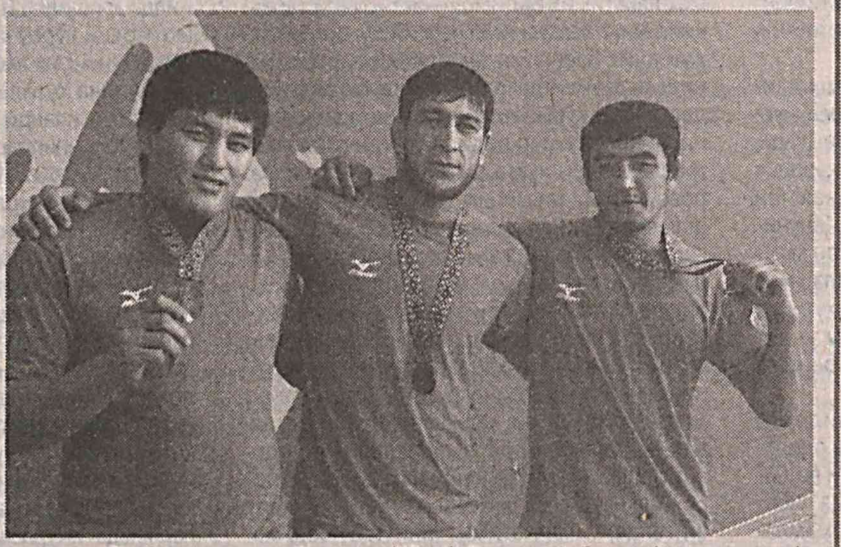

Жаҳонда юқори мавқени эгаллаб турган боксчиларимиз ҳам медаллар учун курашни давом эттиришмоқда. Рафиқжон Султоновдан ташқари барча «чарм қўлқоп» усталаримиз мусобақанинг чорак финал босқичига йўлланма олишган. Жумладан, навбатдаги учрашувларда Орзубек Шоимов (54 кг). Уган Бадар Енхбат (Мўғилистон)га, Баҳодиржон Султонов (57 кг) Дивакар Прасад (Ҳиндистон)га, Бекзод Хидиров (60 кг) Берик Калиев (Қирғизистон)га, Дилшод Маҳмудов (64 кг) Вакадапола Васала (Шри-Ланки)га, Бекзодбек Юнусов (69 кг) Ханати Силами (Хитой)га, Элшод Расулов (75 кг) Даврон Хабиров (Қирғизистон)га, Ўткирбек Ҳайдаров (81 кг) Мехди Хабрани (Эрон)га, Жасур Матчонов (91 кг) Гук Беонг Жеон (Жанубий Корея)га, Рустам Саидов (+91 кг) эса Нурпайс Тўрабеков (Қозоқистон)га қарши рингга кўтарилади.

Футбол бўйича Ўзбекистон терма жамоаси 1994 йили Хиросимада уюштирилган XII Осиё ўйинларида олтин медаль соҳиби бўлганди. "Чарм тўп" усталаримиз Дохада ҳам ана шу ғалабани такрорлашни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйишган. Мусобақанинг "А" гуруҳида БАА (2:1), Қатар (1:0), Иордания (3:1) терма жамоалари устидан зафар қучган футболчиларимиз чорак финалга йўлланмани қўлга киритди. Энди вакилларимиз эртага Ироқ терма жамоасига қарши майдонга чиқади. Агар Ўзбекистон терма жамоаси ироқликлардан устун келса, ярим финалда Жанубий Корея — КХДР учрашуви ғолиби билан баҳс юритади. Чорак финалнинг қолган икки жуфтлигида Таиланд-Қатар, Хитой-Эрон терма жамоалари кейинги босқичга чиқиш учун ўзаро куч синашади.

Авазмо ТУРДИЕВА

Саломатлик

Хавотирга ўрин йўқ

Кейинги пайтларда аҳоли ўртасида қизамиқ, қизилча касалликларининг тез-тез кузатилаётгани кишиларда бирмунча хавотир уйғотмоқда. Ушбу касалликларнинг келиб чиқиш сабаблари, оқибатлари ва олдини олиш, бу борада кўрилаётган амалий чора-тадбирлар хусусида Тошкент шаҳар Давлат санитария-эпидемиология назорат маркази бош врачи ўринбосари Вазира Муталова билан мулоқотда бўлдик.

— Аввало, ушбу касалликлар ва уларнинг белгилари ҳақида қисқача тўхталсак. Қизамиқ — вируслар келтириб чиқарувчи ўта юқумли касаллик бўлиб, ҳаво томчилари орқали юқади. Касаллик манбаи эса бемор одам ҳисобланади. Бемор билан мулоқотдан 10-12 кун ўтгач касалликнинг клиник белгилари бошланиб, истма кўтарилиши, ҳолсизлик, йўтал, бурун битиши, коньюктивит каби симптомлар юзага келади. Жараённинг дастлабки икки-уч кунида оғиз шиллиқ қаватига тошмалар тошади. Бундан олдин оғиз бўшлиғида қизғиш гардишли оқиш нуқталар — Филатов-Коплик доғлари пайдо бўлади.

Касаллик 7-9 кунга чўзилади ва беморларда турлича енгил, ўрта, оғир кечиши мумкин. Хасталикдан сўнг ларингит, ҳиқилдоқ стенози, зотилжам, кичик ёшдаги болаларда стоматит, отит, блефарит, кератит каби асоратлар кузатилади.

Қизилча ҳам ўта юқумли вирусли касаллик ҳисобланиб, иситма кўтарилиши, тошма тошиши ва бўйин-энса лимфа безларининг катталашуви билан кечади. Уни фильтрловчи вирус келтириб чиқаради ва ҳаво-томчи йўли ёки бемор билан бевосита мулоқот орқали юқади.

Касаллик асосан ҳомиладор аёллар учун анча хавфли саналиб, ушбу даврда қизилча инфекцияси ҳомиланинг деярли барча аъзоларига таъсир қилади. Натижада ҳомила нобуд бўлиши ёки туғма нуқсон билан туғилиши мумкин. Ушбу касалликлардан сақланишнинг энг самарали йўли эмлашдир.

Охирги йилларда Тошкент шаҳар аҳолиси, айниқса 15 дан 30 ёшгача бўлганлар орасида қизамиқ ва қизилча касалликлари бирмунча кўп қайд этилди. Унинг кейинчалик эпидемик равишда тарқалиб кетмаслигининг олдини олиш мақсадида Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан жорий йилнинг 15 декабридан 25 декабригача Тошкент шаҳрининг 600 мингдан ортиқ 10 ёшдан 30 ёшгача бўлган аҳолиси орасида қизамиқ ва қизилчага қарши оммавий эмлаш ўтказишга қарор қилинди.

Оммавий эмлаш чора-тадбирлари аҳолининг барча қатламлари орасида олиб борилиб, жойларда 900 дан ортиқ вақтинчалик эмлаш пунктлари ташкил этилди. Ушбу муҳим жараёнга махсус тайёргарликдан ўтган 2 мингдан ортиқ шифокор ҳамда ҳамширалар жалб этилган. Эмлаш ишлари тирик қизамиқ ва қизилча дивакцинаси билан ўтказилиб, бу бир вақтнинг ўзида иккала юқумли касалликнинг олдини олади. Мазкур вакцина Бутунжаҳон Соғлиқни сақлаш ташкилотининг барча талабларига жавоб беради.

ЮСАЙД, ЮНИСЕФ халқаро ташкилотлари томонидан оммавий эмлаш ишларига ҳомийлик тариқасида 750 000 доза қизамиқ ва қизилча дивакцинаси, 2,0 гр. 750 000 дона, 5,0 гр. 75 000 дона бир маротабали шприцлар келтирилган бўлиб, аҳоли бепул эмланади. Бундан ташқари, мазкур эмлаш ҳақида буклет ҳамда плакатлар ташкилот, муассасалар орқали аҳолига тарқатилиб, кенг тарғибот-ташвиқот ишлари олиб борилмоқда. Хуллас, ҳеч қандай хавотирга асос йўқ.

Давур ЖОЗИЛОВ,
«Адолат» мухбири

Тадбир

Интеллектуал викторина

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси кунига бағишлаб ИИВ Ёнғин хавфсизлиги олий техник мактабида интеллектуал викторина ўтказилди.

Тадбирни Ёнғин хавфсизлиги олий техник мактаби бошлиғи, юридик фанлари доктори, генерал-майор М.Собиров очиб, қатнашчиларни Бош Қомусимизнинг 14 йиллик байрами билан табриклади. Сўнг ёшларнинг ҳуқуқий онги, тафаккури ва маданиятини шакллантириш ҳамда юксалтириш — Ватанимиз ёшларини камолот сари бошловчи муҳим омиллардан бири эканлиги ҳақида сўз юритди.

— Мактабимиз профессор-ўқитувчилари ва тингловчиларининг, қолаверса ҳар бир фуқаронинг Конституциямизнинг ўзига хос хусусиятлари ва мустақил Ватанимиз ҳаётида тутган тарихий аҳамиятини яхши билишлари, ўз хизмат фаолиятлари давомида унга қатъий амал қилишлари, — деди жумладан у, — мамлакатимизда ҳуқуқий демократик жамиятни шакллантиришда ғоят муҳим аҳамият касб этади.

Тадбирнинг асосий қисмида Конституция кунига бағишланган викторина беллашуви бўлиб ўтди. Унда мактабнинг 5-курс тингловчиларидан иборат «Халоскор» ва 4-курс тингловчиларидан иборат «Қалқон» гуруҳлари ўзаро куч синашди. Викторина 3 босқичдан иборат бўлиб, ҳар бир босқичда 5тадан савол берилди. Биринчи босқич Конституцияга, иккинчи босқич мутахассисликка оид саволлардан, учинчи босқич эса турли ижтимоий-сиёсий ва мантиқий саволлардан иборат бўлди. Муросасиз баҳслардан сўнг ғолиб жамоа номи аниқланиб, умумий тўплаган баллари 93 баллни ташкил қилган «Қалқон» гуруҳи бош совринни қўлга киритди. Викторина сўнгида мактаб бадиий ҳаваскорлик тўгараги томонидан байрам концерти намойиш этилди.

Ўктам ХОЛИҚОВ

Турмуш чорраҳаларида

Ўғрилик оқибати

мудҳиш жиноят билан хотима топди

Фарзанд тарбиясида, ёш авлоднинг комил инсон бўлиб вояга етишида, аввало оиланинг, қолаверса маҳалла-кўйининг таъсири, аҳамияти жуда катта. Бироқ, афсуски, қўрғонтепалик Акрамжон билан Ботир болаликданоқ таълим-тарбия кўрмай ўсишди. Оқибатда, тоғни урса талқон қиладиган ўсмирлар меҳнатга бўйин беришмади. Ота-оналарига рўзғорни тебратишда кўмак бериш ўрнига, аксинча тарallа-бедод юришди, бирор жойда ёлчитиб ишлашмади. Охир-оқибат қинғир йўллар билан пул топиш ғамида бир неча бор ўғирликка қўл уришди.

Аввалига улар ўзаро жиноий тил бириктириб, 2005 йил 28 ноябрь куни тунда «Дардоқ» қишлоқ фуқаролар йиғини Зебунисо кўчасида яшовчи Иброҳим Камоловнинг ҳовлисига ўғирликка тушишди. Бу ердаги "Урал" маркали, бозор баҳоси 35 минг сўмлик велосипедни ўғирлаб, сотиб юборишди. Кейин Зулфияхон Холмирзаеванинг ҳовлисидан бозор баҳоси 160 минг сўмлик 2 бош қўйни олиб чиқиб, жиноят изини йўқотиш мақсадида сўйиб, арзон-гаровга пуллашди. Қарашсаки, ишлар чакки эмас. Шу тариқа, қинғир ишлари ўнгидан келаётганидан ҳовлиққан шериклар мўмай пул топиш илинжида яна бир нечта жиноий қилмишларни содир этишди. Хуллас, пул бор, чўнтак қаппайган. Ҳаром луқмага ўрганиб қолган ҳамтовоқлар босар-тусарини билмай зиёфату маишатпарастликка ружу қўйишди. Оқибатда эса...

Акрамжон ва Ботир бу гал «Қўрғонтепа» қишлоқ фуқаролар йиғинига қарашли Маъмуробод қишлоғида яшовчи Нўъмонжон Мадумаровникига "ташриф" буюришди. Мақсад эса, унинг енгил табиатли қизи С.Мадумарова билан маишат қилиш эди. Саодатнинг эски таниши Роҳидил Розиев қизникига шум ниятли бегона шахслар келганидан хабар топиб, уларни ҳайдаб юбориш учун ярим оқшом Н.Мадумаровнинг уйига кириб келди. Айнан шуни кутиб турган Ботир Саодат ва унинг вояга етмаган синглиси Сурайёнинг кўз ўнгида «чақирилмаган меҳмон»ни таёқ билан шафқатсиз калтаклаб, унга қаттиқ тан жароҳати етказди. Бу ҳам етмагандек, Акрамжон қочиб кетишга уринган Роҳидилни бир неча марта уриб, қўл-оёқларини арқон билан боғлаб ташлади. Натижада жабрланувчи ҳушини йўқотди. Лекин «Шаҳрихонсой» каналига ташлаб юбориш мақсадида ҳовлидан олиб чиқишаётганда Роҳидил ҳушига келиб, ёрдам сўраб бақирди. Қўни-қўшнилар хабар топиб қолишидан қўрққан ҳамтовоқлар Роҳидил Розиевни уйга олиб киришиб бўғиб ўлдиришди. Р.Розиевнинг ўлганига ишонч ҳосил қилганларидан сўнг Н. Мадумаров Б. Мамажонов ва А. Исаковлар билан бирга ўз велосипедига жасадни юклаб, қишлоқ ҳудудидан ўтган каналга ташлаб юборишди. Бу билан улар айбни оғирлаштирадиган ҳолатларда қасддан одам ўлдириш жиноятини содир этишди.

Кўп ўтмай Қўрғонтепа шаҳар "Шаҳрихонсой" маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудидан оқиб ўтувчи каналдан тахминан 25-30 ёшли номаълум эркак кишининг жасади топилди. Ҳуқуқ-тартибот идораларининг тезкор ходимлари бир зумда воқеа жойига етиб келишди. Ўрганиш ва суд-медэкспертиза текширувларидан сўнг марҳум шафқатсизларча ўлдирилгани исботланди.

Бу мудҳиш воқеа кўпларни ташвишга солди. Шубҳасиз, ҳеч ким ҳамтовоқ қотилларни оқлагани йўқ. Бироқ ҳар икки ёшнинг ҳаётлари умр аввалидаёқ шундай кўргуликка йўғрилгани, қўллари қонга ботгани барчани сергак торттириши керак. Ён-атрофимизда, маҳалла-кўйда ёшлангларнинг юриш-туришидан боҳабар бўлиш, ахир, ҳар биримизнинг бурчимиз эмасми?! Шундай экан, огоҳлик, ҳушёрлик ҳамиша ва ҳар жойда бизни тарк этмаслиги лозим.

Лазизжон БАРАКАЕВ,
Қўрғонтепа туман прокуратураси катта терговчиси

Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгашининг ижтимоий-сиёсий газетаси

Таҳрир ҳайъати
Дилором ТОШМУҲАМЕДОВА, Иқбол МИРЗО, Турсунали ҚЎЗИЕВ, Турғунпўлат ДАМИНОВ, Равшан ҲАЙДАРОВ, Мамазоир ХЎЖАМБЕРДИЕВ, Исмоил САИФНАЗАРОВ, Собир ТУРСУНОВ, Шермат ШАМСИЕВ, Светлана ОРТИҚОВА, Мукаррамхон АЗИМОВА, Жуманиёз АЛИБЕКОВ, Камол АЛЛАЁРОВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Талъат МУРАТОВ

Бош муҳаррир
Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 016 рақами билан рўйхатга олинган

МАНЗИЛИМИЗ:
700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефонлар:
Қабулхона — 133-40-86, 136-53-14
Факс — 133-40-86
Котибият — 136-55-96
Сиёсат ва партия ҳаёти бўлими — 136-55-64
Хатлар бўлими — 136-55-64
Маънавият, адабиёт ва санъат бўлими — 136-54-39
Иқтисодиёт ва саноат бўлими — 136-54-39
Маркетинг ва реклама бўлими — 136-55-96

Навбатчи муҳаррир — Давур ЖОЗИЛОВ
Навбатчи — Носир ҲАЙДАРОВ
Саҳифаловчи — Латифжон ТУРСУНОВ

● «Адолат»дан кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.
t — Мазкур белги остида тижорат мақолалари чоп этилади.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: Тошкент шаҳри Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

Буюртма Г — 1400
Ҳажми — 2 босма табоқ.
Офсет усулида босилган
Қоғоз бичими А-2.
Адади — 1270

Нашр индекси — 100
Ҳафтанинг жума кунлари чиқади

Босишга топшириш вақти — 20.00
Босишга топширилди — 23.40